

Maģistra apakšprogrammas „Krievu filoloģija”
studiju kursu apraksti

TEORĒTISKO ATZIŅU IZPĒTES KURSI

A DAĻA: OBLIGĀTIE VISPARIZGLĪTOJOŠIE FILOLOĢIJAS KURSI

Kursa nosaukums	Zinātnisko pētījumu metodoloģija
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība un literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Gaļina Pitkeviča, Slāvu valodniecības katedra, docente
Anatolijs Kuzņecovs, Slāvu valodniecības katedra, asoc. profesors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts akadēmiskās maģistra studiju programmas “Filoloģija (krievu filoloģija)”

1. studiju gada studentiem. Kursa mērķis ir iepazīstināt maģistrantus ar pētījuma filozofiju un tā veikšanas metodiku un zinātniskā darba izstrādes tehnoloģiju; attīstīt viņu pētniecisko metožu izmantošanas un akadēmiskās rakstības prasmes.

Kursa plāns:

20 st. semināri, 20 st. lekcijas

1. Zinātnisko pētījumu metodoloģijas pamati. Zinātnisko izziņāšanas un pētījumu metodes.
2. Zinātnisko pētījumu formas un žanri. Zinātniskā izklāsta īpatnības.
3. Akadēmiskās rakstības kritiskās stratēģijas: definēšana, klasifikācija, salīdzināšana, analīze, utt.).
4. Pētījuma filozofijas galvenās nostādnes.
5. Maģistra darba struktūra, plānošanas stratēģijas, tēmas izvēle un sašaurināšana.
6. Sagatavošanās maģistra darba rakstīšanai: tēmas pamatojuma izstrāde, darba mērķa, uzdevumu un adresāta noteikšana, darba hipotēzes un pētījuma jautājuma formulēšana.
5. Iepazīšanās ar pētījumu un datu vākšanas metodēm un formām un to pielietošana praksē. Pētījuma objekta, priekšmeta, bāzes un metožu noteikšana.
6. Teorētiskā materiāla izvēle un tā novērtēšana.
7. Darbs ar literatūru: piezīmju noformējums, darbu citēšana, atsauces uz autoriem, pārfrāzēšana, bibliogrāfisko sarakstu sastādīšanas noteikumi.
8. Datu apstrāde un interpretācija.
9. Zinātniskā darba noformēšanas noteikumi.
10. Melnraksta sagatavošana. Rediģēšana.
11. Tīrraksta sagatavošana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

2 referāti, eksāmens

Literatūra (01-obligātā literatūra):

1. Grāmatu/brošūru un citu iespieddarbu izdošanas noteikumi. Daugavpils: Daugavpils Universitātes izdevniecība "Saule", 2005.
2. Ieteikumi kursa, bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanai un aizstāvēšanai. Daugavpils: Daugavpils Universitāte, 2003.
3. Ivanovs A., Oļehnovičs, Soms H. Daugavpils Universitātes Vēstures studiju programmas studiju darbu, bakalauru darbu un maģistru darbu noformēšanai. Daugavpils: Daugavpils Universitāte HF Vēstures katedra, 2003.
4. Mūze B., Pakalna D., Kalniņa I. Bibliogrāfiskās norādes un atsauces. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2005.
5. Андреев Г.И., Смирнов С.А., Тихомиров В.А. Основы научной работы и оформления результатов научной деятельности. М, 2003.
6. Волков Ю.Г. Диссертация. Подготовка, защита, оформление. М., 2004.
7. Кондильяк Э.Б. О языке и методе. М., 2006.
8. Кузин Ф.А. Магистерская диссертация. Методика написания, правила оформления и порядок защиты. М., 1999.
9. Лакатос Имре. Фальсификация и методология научно-исследовательских программ. М., 1995.
10. Новиков А.М. Методология образования. М.: Эгвес, 2002.
11. Райзберг Б.А. Диссертация и учёная степень. Пособие для соискателей. М., 2003.
12. Фейеррабенд П. Избранные труды по методологии науки. М.: Прогресс, 1986.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Кун Т. Структура научных революций. М., 1975.
2. Папковская П.Я. Методология научных исследований. М.: Информ – Пресс, 2006.
3. Рузавин Ю.Н. Методология научных исследований. М., 1999.
4. Сабитов Р.А. Основы научных исследований. Челябинск: Челябинский госуниверситет, 2002.

Literatūra (03-ieteicamā literatūra):

1. Вайнштейн О.Б. Методология гуманитарного знания. – www.iek.edu.ru/progs/povjan1.htm
2. Разумов В.И. Методология подготовки научных исследований. – www.ic.omskreg.ru/~kognitiv
3. Овчинникова Л.Н. Методология научных исследований. - www.som.fio.ru/item.sap?id

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija)” A daļa

Kursa nosaukums angļu valodā:

Scientific Research Methodology

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is meant for the first year master course students of the Faculty of the Humanities, the Department of the Slavonic Linguistics. The aim of the course is to acquaint master course students with the philosophy and methodology of scientific research and the technology of creating a scientific paper and to perfect their academic writing skills.

Piezīmes:

Nosaukums	Lingvokulturoloģija
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Gaļina Sirica, Slāvu valodniecības katedra, docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Leksikoloģija.

Kursa anotācija:

Kursā tiek pētītas lingvokulturoloģijas problēmas, lingvokulturoloģijas vienības, llingvokulturoloģijas metodes un principi.

Kursa plāns:

20 st. – lekcijas, 20 st. – semināri.

1. Lingvokulturoloģija kā valodniecības nozare, tās saikne ar citām valodniecības nozarēm. Lingvokulturoloģijas virzieni. Lingvokulturoloģijas skolas.
2. Lingvokulturoloģijas priekšmets un uzdevumi. Lingvokulturoloģijas principi un metodes. Lingvokulturoloģiskās kompetences jēdziens.
3. Nacionāli kulturoloģisko jēdzienu interpretācijas paņēmieni. Lingvokulturoloģiskais apraksts un nozīmes makrokomponentu modelis (V.Telija). Sociokulturoloģiskais eksperiments lingvokulturoloģiskā apraksta kontekstā.
4. Lingvokulturoloģijas pamatjēdzieni. Lingvokulturēma (V.Vorobjovs). Kultūrkonotācijas jēdziens.
5. Valodnieciskā, konceptuālā un kultūras pasaules aina. Koncepts, kultūras koncepts, nacionāli specifiskais koncepts. Lingvokulturoloģijas izpētes objekts un priekšmets.
6. Frazeoloģijas lingvokulturoloģiskais aspekts. Frazeoloģismu klasifikācija. Frazeoloģismu pasaules aina un tās specifika. Somatiskie frazeoloģismi kā lingvokulturoloģijas izpētes priekšmets.
7. Parunas un sakāmvārdi kā lingvokulturoloģijas izpētes priekšmets.
8. Vārda iekšējā forma lingvokulturoloģiskā aspektā.
9. Mitoloģizētās valodas vienības kā lingvokulturoloģijas izpētes priekšmets.
10. Īpašvārdi un precedenta īpašvārdi lingvokulturoloģiskā aspektā.
11. Bezekvivalentā leksika un frazeoloģija kā lingvokultūras apraksta priekšmets. Lakūnas kā lingvokulturoloģiska parādība.
12. Salīdzinājums un metafora kā lingvokulturoloģiskas vienības. Stabile salīdzinājumi. Pastāvīgās metaforas.
13. Simbols kā kultūras parādība. Universālie un nacionāli specifiskie simboli. Simboli valodā un tekstā. Kvazisimbola jēdziens.
14. Stereotips kā kultūras telpas parādība. Nacionālkulturālie stereotipi. Stereotipi –tēli un stereotipi – situācijas (V.Krasniha). Kvazistereotipi.

- 15.Valodas etiķete lingvokulturoloģijas aspektā. Saziņas nacionālā specifika.
 Gendera stereotipi komunikācijā.
- 16.Cilvēks kā nacionālās mentalitātes un valodas pārstāvis. Valodas indivīda veidi.
- 17.Cilvēka veidols pasaules valodnieciskajā ainā. Cilvēka veidola parametri. Cilvēka veidola struktūras līmeņi (J.Karauļovs)
- 18.Lingvokulturoloģiskā leksikogrāfija.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. - М.,1998.
2. Арутюнова Н.Д. Метафора и дискурс.// Теория метафоры. М., 1990.
3. Барт Р. Миф сегодня.// Избр. работы. Семиотика, Поэтика. -М.,1989.
4. Булгаков С.Н. Философия имени. СПб, «Наука», 1999.
5. Вежбицкая А.Язык. Культура. Познание. – М.,1990.
6. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. Языки славянской культуры, Москва, 2001.
7. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Язык и культура. Лингвострановедение, М., 1990
8. Воробьев В.В. Лингвокультурология. М. – 1997.
9. Гумбольдт В. О различии строения человеческих языков и его влиянии на духовное развитие человечества //Избр. труды по языкознанию. – М.,1984.
10. Маслова В.А. Лингвокультурология : Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений, - 2-е изд., стереотип. - М.: Изд. центр «Академия», 2004.
11. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. – М.,1987.
12. Лосев А.Ф. Знак. Символ, Миф. Труды по языкознанию – М., 1982.
13. Сепир Э. Избранные работы по языкознанию и лингвокультурологии. – М.,1993.
14. Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. М.: Школа «Языки русской культуры», 1996.
15. Топоров В.Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоэтического, М., 1995.
16. Чулкина Н.Л. Мир повседневности в языковом сознании русских: лингвокультурологическое описание: Монография, - М.: Изд-во РУДН, 2004.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Аверинцев С.С. Символ.//Литературный энциклопедический словарь,- М.,1987.
2. Арутюнова Н.Д. Стиль Достоевского в рамке русской картины мира. \ \ Поэтика и стилистика, язык и культура. М.: Наука, 1996
3. Виноградов В.В. Из истории слов. – М., 1994.
4. Гуревич П.С. Культурология. Москва, 1996.
5. Добровольский Д.О. Национально-культурная специфика во фразеологии // Вопросы языкознания. – 1997, №6.
6. Лотман Ю.М. Беседы о русской культуре. СПб, 1994
7. Кэрлот Х.Э. Словарь символов. – М., 1994
8. Маслова В.А. Русская поэзия XX века. Лингвокультурологический взгляд. Учеб. пособие. М.: Высшая школа, 2006.
9. Михайлова Т.А. О понятии “правый” и лингвоментальной эволюции // Вопросы языкознания. – 1993, №1.
10. Мокиенко В.М. Образы русской речи. – Л. 1986.
11. Солодуб Ю.П. Национальная специфика и универсальные свойства фразеологии как объект лингвистического исследования // Филологические науки, 1990, №6

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

1. Апресян Ю.Д. Образ человека по данным языка: Попытка системного описания. // Вопросы языкознания, 1995, №1.
2. Воркачев В.С. Лингвокультурология, языковая личность, концепт. // Филологические науки, 2001, №1
3. Воробьев В.В. О статусе лингвокультурологии. – Материалы IX Конгресса МАПРЯЛ. Доклады и сообщения российских ученых, Братислава, 1999.
4. Колесов В.В. Что такое лингвокультурология. // Мир русского слова, 2000, №2.
5. Фрумкина Р.М. Есть ли у современной лингвистики своя эпистемология? // Вопросы языкознания, - 1995. - №2.
6. Фрумкина Р.М. Культурологическая семантика в ракурсе эпистемологии // Известия АН. Сер. «Литература и язык». – Т.58.- 1999, №1.
7. Клоков В.Т. Основные направления лингвокультурологических исследований в рамках семиотического подхода. [http://tpl11999.narod.ru /WebTPL2000Klokov TPL2000.htm](http://tpl11999.narod.ru/WebTPL2000Klokov TPL2000.htm)

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistru studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” A daļa.

Kursa nosaukums angļu valodā:

Lingual cultural studies

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for MA students of Master’s study programme “Russian Philology”.
The course deals with problems of lingual cultural studies, units of lingual cultural study, methods and principles of comparative analysis.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Semiotika
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5, 6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)
Arkādijs Ņeminuščijs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc. profesors, Andris Kazjukevičs, Mg. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras lektors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)
Zināšanas literāras un lingvistiskās teorijas sfērā (filoloģijas bakalaura studiju programmas apjomā)

Kursa anotācija:
Kursā tiek aplūkotas semiotikas galvenās kategorijas un to specifika dažādās kultūras un mākslas sfērās. Prioritatīvi izdalīti mitoloģijas, folkloras un literatūras semiotiskie aspekti.

Kursa plāns:
<p>1.tēma. Semiotika kā zinātnes nozare. Jēdziena „semiotika” nozīme un robežas. Semiotikas pētījumu objekts. Semiotikas iekšēja struktūra.</p> <p>2.tēma. Zīmes teorija. Termina „zīme” semantika. Kultūra kā zīmju kopuma. Zīmju daudzveidība. Konvencionālo un attēlojošo (ikonisko) zīmju specifika. Kodēšanas process saziņā ar zīmju palīdzību.</p> <p>3.tēma. Semantika. Semantikas (semiotikas pamatnozares) nozīme. Satura un attēlojuma attiecība. Semantikas variācijas: bāzes, ģeneratīvā, diskursīva, naratīva. Semantikas ekstensionālais un intensionālais aspekts. Izteikuma problēma semantikā.</p> <p>4.tēma. Sintakse. Diskursa veidošana un iespējamā izteicamā sintētiskais un semantiskais aspekts. Saistījuma veidi diskursā. Sintakses hierarhiska sistēma. Zīme – sintakses pamatvienība.</p> <p>5.tēma. Pragmatika. Semiotikas pragmatiskais aspekts. Adresanta un adresāta problēma pragmatikā. Subjekta kategorija un tā nozīme pragmatikā.</p> <p>6.tēma. Mīta semiotika. Semiotikas dotā mīta struktūra. A. Greimasa semiotikas mīta modelis, K. Levi-Strosa mīta teorija. Iniciālā un telpiska mīta struktūra semiotikas traktējumā.</p> <p>7.tēma. Folkloras semiotika. Folkloras humanitārā estētika – semiotiskās analīzes pamats. Zīmju hierarhija folkloras tekstā. Folkloras semantiskais sintaktiskais un pragmatiskais aspekts.</p> <p>8.tēma. Literatūras semiotika. Literatūras un folkloras principiālas atšķirības (semiotiķu skatījumā). Mīta un folkloras regulārumi un literārā vēstījuma neregularitāte. Literāra darba zīmju sistēmas individualitāte un universalisms.</p> <p>9.tēma. Kino un teātra semiotika. Kino un teātra māksla – īpašas zīmju sistēmas. Ikonisko zīmju prioritāte kino un teātri. Ikonisko un konvencionālo zīmju attiecība izrādē un filmā.</p> <p>10.tēma. Ikdienas kultūras semiotika. Pansemiotiskais viedoklis. Ikdienas kultūras zīmes iedaba. Priekšstats par ikdienas kultūras semiotiskumu. Apģērbs, ēdiens, cilvēka ārējais izskats – semiotikas izpētes objekti.</p>

Prasības kredītpunktu iegūšanai:
Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens)

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Eco U. Theory of Semiotics. Bloomington, 1979.
2. The Man and the City: Spaces, Forms, Meanings. London, 1995.
3. Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. Москва, 1994.
4. Барабанов А. Семиотика пространства. Москва, 1995.
5. Бодрийяр Ж. Система вещей. Москва, 1995.
6. Зарубежные исследования по семиотике фольклора. Москва, 1985.
7. Иванов Вяч. Вс. Функции и категории языка кино. // Труды по знаковым системам. Вып. 7. Тарту, 1975.
8. Леви-Стросс К. Структурная антропология. Москва, 1983.
9. Лотман Ю. М. Об искусстве. Санкт-Петербург, 1998.
10. Лотман и тартусско-московская семиотическая школа. Москва, 1996.
11. Мелетинский Е. М. Поэтика мифа. Москва, 1999.
12. Философия языка и семиотика. Иваново, 1996.
13. Якобсон Р. Работы по поэтике. Москва, 1987.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Blain A. Cultural Semiotics – The Uses of a Theory. // Russian Literature. Amsterdam, 1994.
2. Serres M. Genesis. Michihan, 1995.
3. Пропп В. Я. Морфология сказки. // В. Я. Пропп. Собрание трудов. Москва, 2001.
4. Успенский Б. А. Семиотика искусства. Москва, 1995.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Журнал «Новое литературное обозрение» (1998-2006 гг.)
Журнал «Филологические науки»
<http://tenera.rinet.ru>
<http://chernovik.info/>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” A daļa

Kursa nosaukums angļu valodā:

Semiotics

Kursa anotācija angļu valodā:

The course regards the major categories of semiotics and their specificity in diverse spheres of culture and art. Prior emphasis is placed on the semiotic aspects of mythology, folklore, and literature.

Nosaukums	Tulkojums kā kultūras fenomens
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Ilze Kačāne, Komparatīvistikas institūts, Mag. filol.

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Tulkojums ir nozīmes pārnesšanas process no tulkojamās (pirmvalodas) uz tulkojamo valodu (mērķvaloda), izmantojot atbilstošas leksiskās vienības, gramatiskās struktūras, stilu, metaforas, kultūras kontekstu un citus lingvistiskos un ekstralingvistiskos tulkojuma elementus. Kurss sniedz ieskatu tulkojuma lingvistiskajos aspektos. Tiek pētīta saikne starp tulkojuma teorijas dažādiem aspektiem un tulkojuma problēmām. Kurss piedāvā tulkojuma problēmu analīzi, kas saistītas ar vārdu krājuma izvēli, sintaksi (gramatiskais laiks/modalitāte/aspekts), sarunas veidu analīzi (informatīvā struktūra, tematiskā struktūra un to vienotājelementi), u.c.

Kursa plāns:

20 st. – lekcijas, 20 st. semināri

1. Tulkojums kā jēdziens, tulkojuma loma valodas un kultūras attīstībā. Mūsdienu tulkojuma teorijas, to uzdevumi un metodes.
2. Tulkojuma veidi (tulkojumu klasifikācija pēc žanra un stila; psiholingvistiskā tulkojumu klasifikācija, u.c).
3. Tulkotāja loma tulkošanas procesā.
4. Tulkojuma starpdisciplinārie aspekti. Tulkojuma lingvistiskie un ekstra-lingvistiskie aspekti.
5. Tulkošanas tehnika. Tulkošanas procesa mazākā minimālā vienība.
6. Tulkošanas problēmas. Tulkojuma ekvivalences problēmas.
7. Tulkojamā teksta leksiskās un gramatiskās īpatnības (pirmvalodas un mērķvalodas kontekstā)
8. Frāžu un teikumu dalīšana vai apvienošana.
9. Tulkojuma stilistiskā adaptācija.
10. Vārdnīcas un tulkojums.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Эткинд Е. *Поэзия и перевод*. Москва, Ленинград: „Советский писатель”, 1963.
2. Чуковский К. *Высокое искусство*. Москва: „Советский писатель”, 1968.
3. *On translation* (ed. by R. A. Brower). Cambridge (Massachusetts), Harvard University Press, 1959.
4. *Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике* (ред. В.Н. Комиссарова) Москва, 1978.
5. Федеров А. *Искусство перевода и жизнь литературы*. Ленинград: „Советский писатель”, 1983
6. Федеров А. *Основы общей теории перевода*. Москва : Высшая школа, 1990.
7. Catford, J. C. *A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics*. Oxford: Mounin G.
8. Швейцер А.Д. *Перевод и лингвистика*. Москва, 1973.
9. Швейцер А.Д. *Теория перевода*. Москва , 1988.
10. Любимов Н. *Несгораемые слова*. Москва: „Художественная литература”, 1983
11. Комиссаров В.Н. *Теория перевода (лингвистические аспекты): Учебник для ин-тов и фак. иностр. яз.* Москва: Высшая школа, 1990.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. *Тетради переводчика* (ред. Л.С. Бархударов). Москва: „Международные отношения”.
2. *Translation: Literary, Linguistic and Philosophical Perspectives* (ed. by W. Frawley). Newark: University of Delaware Press, 1984.
3. Steiner, G. *After Babel: Aspects of Language and Translation*. Oxford: OUP, 1975.
4. *Мастерство перевода*. Москва: „Советский писатель”, 1970.
5. *Les problemes théoriques de la traduction*. - Paris, 1963, OUP, 1965.
6. Juger G. *Translation und Translationslinguistik*. Halle (Saale), 1975.
7. Newmark P. *Approaches to Translation*. Oxford, 1981.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Швейцер А.Д. К проблеме лингвистического изучения процесса перевода // Вопросы языкознания, 1970- № 4.

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija)”, A daļa

Kursa nosaukums angļu valodā:

Linguistic aspects of translation

Kursa anotācija angļu valodā:

Translation is a process of transferring a meaning from the source language into the target language using the appropriate lexicon, grammatical structure, figurative speech, style, cultural context, and other linguistic and non-linguistic elements of the target language. The course focuses on the linguistic aspects of translation. It examines the relationship between aspects of linguistic theory and different issues in translation. Issues in translation with respect to such categories as: lexical selection, syntax (particularly tense/modality/aspect), discourse structure (including information structure, thematic structure and connectives) are examined.

Piezīmes:

B DAĻA: OBLIGĀTIE APAKŠNOZARES SPECIALIZĀCIJAS KURSI

Kursa nosaukums	Vispārīgā retorika
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība, literaturzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Anatolijs Kužņecovs, Slāvu valodniecības katedra, asoc. profesors
Gaļina Sirica, Slāvu valodniecības katedra, docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts maģistra studiju programmas “Krievu filoloģija” studentiem. Retorikas vēsture, struktūra; retoriskais kanons: izgudrošana, izkārtošana, izklāstīšana, iegaumēšana, izrunāšana. Sakari starp retoriku, loģiku, filozofiju, psiholoģiju. Oratora mērķi. Komunikatīvais akts, runu ģintis un sugas.

Kursa plāns:

20 st. - lekcijas, 20 st. - semināri

1. Antīkā retorika. Retorika viduslaikos, renesansē, jaunajos laikos.
2. Komunikācija un runas pamattipi: svinīgā daiļrunība, politiskā daiļrunība un tiesas daiļrunība. Etoss un patoss.
3. Jautājumu veidi. Jautājumu statusi: konstatēšana, definēšana, vērtēšana, noraidīšana.
4. Runas izgudrošana. Loci communes (vispārīgās vietas, jeb topi).
5. Pierādījumi dažādos statusos. Juridiskie statusi: nevienprātība, slēdziens, divdomība, pretruna. izkārtošana. Loģiskie tekstu tipi (apraksts, vēstījums un iztirzājums) un aloģiskais, jeb asociatīvais, tips (liriskais teksts).
7. Pierādīšanas teorija un runas prakse: premisas → secinājums formālajā loģikā un tēze → argumenti dialektiskajā loģikā.
8. Teksta daļas: ievads, galvenā daļa (vēstījums; traktējums: pierādījums un atspēkojums; jautājuma nostādne un sadalījums; atkāpe), nobeigums. Pierādījumu grupēšana: lejupejošā, kāpjošā un homēriskā. Teksta daļu mērķi.
9. Runas izklāstījums. Prasības tekstam: pareizums, skaidrība, piemērotība, greznums. Funkcionālie stili un vārda stilistikā nokrāsa.
10. Domas figūras: precizējošas oratora pozīciju, priekšmeta nozīmi, attieksmi pret priekšmetu, kontaktu ar klausītājiem.
11. Vārda figūras: pielikšanas figūras, samazināšanas figūras, pārvietošanas figūras, pārnese figūras.
12. Runas iegaumēšana.
13. Runas izpildīšana. Verbālā un neverbālā komunikācija.
14. Mūsdienu retorikas teorijas. Retorika un literatūrzinātne. Retorika un masmedia.
15. Dialoga māksla.
16. Strīda māksla (eristika).

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

2 referāti, eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

Анисимова Т. В., Гимпельсон Е. Г. Современная деловая риторика. – Москва-Воронеж. – 2002.
 Введенская Л.А., Павлова Л.Г. Культура и искусство речи. Современная риторика. Для высших и средних учебных заведений. - Ростов-на-Дону. - 1995 (и др. изд.)
 Волков А.А. Основы русской риторики. - Москва. - 1996.
 Грановская Л. М. Риторика. – Москва. – 2004.
 Зарецкая Е.Н. Риторика: Теория и практика речевой коммуникации. - Москва. - 1998.
 Казарцева О.М. Культура речевого общения. Теория и практика обучения. Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений. - Москва. - 1998.
 Клюев Е. В. Риторика. Учебное пособие для высших учебных заведений. – Москва. – 1999.
 Культура русской речи. Учебник для вузов. Отв. ред. Л.К.Граудина, Е.Н.Ширяев. - Москва. - 1998.
 Леммерман, Хайнц. Учебник риторики. Тренировка речи с упражнениями. Перевод с немецкого. 2-е изд., переработанное. - Москва. - 1998.
 Рождественский Ю.В. Теория риторики. - Москва. - 1997.
 Сурин Н.А. Риторика. Курс-конспект лекций для студентов вузов. - Рига. - 1996 (и др. изд.)

Literatūra (02-papildlīteratūra):

Аристотель. Риторика (перевод Н.Платоновой) // Античные риторики. Собрание текстов, статьи, комментарии и общая редакция А.А.Тахо-Годи. - Москва. - 1978.
 Аристотель. Риторика, книга III. (Перевод С.С.Аверинцева)// Аристотель и античная литература. - Москва. - 1978.
 Виноградов В.В. О художественной прозе. (Раздел "Поэтика и риторика") // В.В.Виноградов. Избранные труды. О языке художественной прозы. - Москва. - 1980.
 Граудина Л.К., Мисъкевич Г.И. Теория и практика русского красноречия. - Москва. - 1989.
 Елеонская А.С. Русская ораторская проза в литературном процессе XVII века. Отв. ред. А.Н.Робинсон. - Москва. - 1990.
 Зеленецкий К.П. Исследование о риторике. (Новое в жизни, науке, технике. Сер. "Лекторское мастерство"). - Москва. - 1991.
 Лахман Рената. Демонтаж красноречия. Риторическая традиция и понятие поэтического. – С.-Петербург. – 2001.
 Ломоносов М.В. Краткое руководство к риторике, на пользу любителей сладкоречия сочиненное // Ломоносов М.В. Избранные произведения. - Архангельск. - 1980 (или Ломоносов М.В. Полное собрание сочинений. Т. 7. Труды по филологии. 1739-1758. - Москва-Ленинград. - 1952).
 Ломоносов М.В. Краткое руководство к красноречию. Книга первая, в которой содержится риторика, показывающая общие правила обоего красноречия, то есть оратории и поэзии... // Ломоносов М.В. Полное собрание сочинений. Т. 7. Труды по филологии. 1739-1758. - Москва-Ленинград. - 1952.
 Лотман Ю.М. Риторика // Уч. зап. Тартуского ун-та. Тр. по знаковым системам, XII, вып. 515. - Тарту. - 1981.
 Панасюк А.Ю. Как победить в споре, или искусство убеждать. - Москва. - 1998.
 Пастернак Е. Л. «Риторика» Лами в истории французской филологии. – Москва. –2002.
 Поварнин С.И. Спор. О теории и практике спора // Логика и риторика. Хрестоматия. - Минск. - 1997 (и др. изд.)
 Цицерон, Марк Туллий. О нахождении материала // Цицерон. Эстетика. Трактаты, речи, письма. ("История эстетики в памятниках и документах"). - Москва. - 1994.
 Цицерон, Марк Туллий. Три трактата об ораторском искусстве. - Москва. - 1994.
 Шопенгауэр, Артур. Эристическая диалектика // Логика и риторика. Хрестоматия. - Минск. - 1997.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Риторика. Специализированный проблемный журнал о человеческой речи. № 1, 1995; № 2, 1995; № 1(3), 1996; № 1(4), 1997.

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas "Filoloģija" (krievu filoloģija) B daļa.

Kursa nosaukums angļu valodā:

General Rhetoric

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for students of master's degree syllabus "Russian Philology". The history of rhetoric, its structure: invention, disposition, elocution, memory and pronunciation. The theory of communication.

Piezīmes:

Nosaukums	Teksta teorija
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Galina Sirica, Slāvu valodniecības katedra, docente
Nadežda Fjodorova, Krievu literatūras un kultūras katedra, lektore

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programmas “Krievu filoloģija” A daļas kurss “Teksta lingvistika”

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts maģistra studiju programmas “Sastatāmā valodniecība” maģistrantiem. Kurss iepazīstina ar galvenajām teksta teorijas problēmām, tajā tiek aplūkotas teksta izpētes mūsdienu pieejas, teksts un diskurss, teksta parametri un funkcijas, teksta struktūra un semantika, tekstu klasifikācija, interteksta un hiperteksta jēdzieni, teksta analīzes metodes.

Kursa apraksts - plāns:

20. st. – lekcijas, 20 st. – semināri.

1. Teksts kā izpētes objekts. Teksta vispārīgā un konkrētā teorija. Teksta vispārīgās un konkrētās teorijas aspekti. Teksta teorijas mūsdienu problēmas
2. Teksta izpētes mūsdienu virzieni. Teksts un diskurss. Teksta hermenētika, teksta psiholoģija, teksta komunikatīvā stilistika.
3. Svarīgāko teksta definīciju apskats. Teksta parametri. Teksta funkcijas. Teksta tekstveidojošās pazīmes.
4. Teksta kategorijas, to nodalīšanas kritēriji. Teksta kategoriju aprakstīšanas metodes.
5. Teksta un ārpusteksta sakari. Semantiskais tuvums un semantiskā distance tekstā un starp tekstiem. Semantiskā distance un tās veidi (semantiskā saistība, semantiskā relativitāte, semantiskais tuvums).
6. Teksta struktūra. Teksta sintagmatika un paradigmātika.
7. Teksta kompozīcija. Teksta stipro pozīciju jēdziens.
8. Teksta semantika. Teksta semantikas vienības.
9. Tekstu klasifikācijas un tipoloģijas problēma. Tekstu tipoloģija pēc dažādiem parametriem. Tekstu tipi.
10. Interteksta un intertekstēmas jēdziens. Precedenta tekstu izpētes aspekti. Hiperteksta jēdziens.
11. Teksta izveide. Teksta izveides un uztveres likumsakarības.
12. Daiļliteratūras teksts un tā specifika. Daiļliteratūras tekstu tipoloģija. Daiļliteratūras teksta universālās kategorijas.
13. Teksts – rakstnieks – lasītājs. Teksta izpratnes teorija.
14. Teksta analīzes metodes. Teksta tulkošanas problēmas un tā kategoriju tulkošanas iespējamība.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

2 kontroldarbi, referāti, eksāmens.

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Аспекты общей и частной лингвистической теории текста. - М., 1982.
2. Барт Р. Текстовой анализ. \ Новое в зарубежной лингвистике, М., 1980.
3. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. М.,1979.
4. Каменская О.Л. Текст и коммуникация.- М.,1990.
5. Колшанский Г.В. Коммуникативная природа текста. - М.,1984
6. Е.С.Кубрякова, О.В.Александрова Виды пространств текста и дискурса \ Категоризация мира: пространство и время. М.,1997
7. Лотман Ю. Внутри мыслящих миров. Человек –текст –семиосфера – история.- М., Языки русской культуры, 1996

8. Лотман Ю. Семиотика культуры и понятие текста. // Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология. Под ред. проф. В.П.Нерознака. М: Academia, 1997.
9. Мельчук И. Опыт теории лингвистических моделей «Смысл – текст». - М., Языки русской культуры, М.,1999
10. Язык - система. Язык - текст. Язык - способность. Сб. статей. Институт русского языка РАН, М.,1995.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Арнольд И.В. Семантика. Стилистика. Интертекстуальность. - Санкт-Петербург, 1999
2. Белянин В.П. Психолингвистические аспекты художественного текста. - МУ, 1988.
3. Кожина М. О функциональных семантико-стилистических категориях текста. // Филологические науки, 1987. №2.
4. Кухаренко В. Интерпретация текста. - М., Просвещение, 1988
5. Лотман Ю.М. Структура художественного текста. - М., Искусство, 1970
6. Москальская О.И. Грамматика текста.- М.,1981.
7. Мурзин Л., Штерн А. Текст и его восприятие. - Свердловск, 1991
8. Мучник Б. Человек и текст. - М., Книга, 1985
9. Николаева Т. Лингвистика текста: Современное состояние и перспективы. // Новое в зарубежной лингвистике. - М., 1978, вып. 8.
10. Новиков А., Ярославцева Е. Семантические расстояния в языке и тексте.- М., Наука, 1990
11. Общение. Текст. Высказывание. - М.,1989
12. Одинцов В. Стилистика текста.- М., 1980
13. Реферовская Е.А. Лингвистические исследования структуры текста. - Л., 1983.
14. Семантические и эстетические модификации слов в тексте. Межвуз. сб-к научн. тр., Л., 1988.
15. Типология текста в функционально-стилистическом аспекте. - Пермь, 1990.
16. Текст как целое и компоненты текста. Виногр. чтения XI. - М.Наука, 1982
17. Текст: семантика и структура.- М., 1983.
18. Шабес В.Я. Событие и текст. М., 1989.
19. E.Agricola. Textstruktur. Textanalyse. Informationskern. Leipzig, 1979
20. H.Kahlverkamper. Orientierung zur Textlinguistik. Tübingen, 1981.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

1. Болотнова Н.С. Коммуникативная стилистика текста как одно из современных направлений текстоведения // [Русское](#) слово в мировой культуре. Русский текст и русский дискурс сегодня. Санкт-Петербург, 2003.
2. Дедова О.В. Лингвистическая концепция гипертекста: основные понятия и терминологическая парадигма, ж. Вестник Московского университета, 2001, №4
3. Залевская А.А. Некоторые проблемы теории понимания текста, // Вопросы языкознания, 2002, №3
4. Золотова Г.А. Текст как главный объект лингвистики и обучения языку. // [Русское](#) слово в мировой культуре. Русский текст и русский дискурс сегодня. Санкт-Петербург, 2003.
5. Комахидзе Р.Синтагматика и парадигматика текста // [Русское](#) слово в мировой культуре. Русский текст и русский дискурс сегодня. Санкт-Петербург, 2003.
6. Международная научная конференция «Текст. Интертекст. Культура.» // Известия Академии наук. Серия литературы и языка 2001 № 5
7. Ревзина О.Г. Язык и дискурс // Вестник МУ, Филология, 1999, №1.
8. Фатеева Н.А. Интертекстуальность и ее функции в художественном дискурсе // Известия Академии наук. Серия литературы и языка 1997, № 5.
9. Фатеева Н.А. Типология интертекстуальных элементов и связей в художественной речи // ж. Известия Академии наук. Серия литературы и языка 1998 № 5
10. Чувакин А.А. К проблеме сущности текста // Русский язык: исторические судьбы и современность. Труды и материалы, изд. МУ, 2004
11. Семантика текста. Адекватное восприятие и понимание текста. (Черкашина Ю.В.)
Http://www.nspu.nsu.ru/facultet/fri/art004.htm

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistru studiju programmas "Filoloģija (krievu filoloģija)" B daļa.

Kursa nosaukums angļu valodā:

Text theory

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for MA students of Master's study programme "Contrastive linguistics". The course considers major problems of text analysis. Modern approaches to the study of text, text and discourse, parameters and functions of text, classifications of texts, notions of intertext and hypertext, methods of text analysis, all these issues comprise the course.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Etnolingvistika
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība, literārūztzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Jeļena Koroļova, Slāvu valodniecības katedra, asoc. profesore

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programmas “Krievu filoloģija” A daļa

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts maģistra studiju programmas “Krievu filoloģija” studentiem. Etnolingvistika kā semiotikas daļa, savienojosa sevī lingvistikas, folkloristikas un etnogrāfijas priekšmetus un metodus. Tautas kultūra kā teksts: rituāla verbālā, reālā un akcionālā puses. Kulturālā terminoloģija, frazeoloģija, koncepti.

Kursa plāns:

20 st. - lekcijas, 20 st. - semināri

1. Etnolingvistika – interdisciplinārā zinātne. Ceremonija no semiotikas viedokļa. Etnolingvistikas priekšteči un pamatlicēji, mūsdienu pētnieki.
2. Nacionālā kultūra un valoda. Elitārā un tautas kultūra, literārā valoda un izloksnes. Trešā pārejas kultūra.
3. Senslāvu garīgās kultūras rekonstrukcijas problēmas.
4. Ceremonija kā semiotiskais teksts. Vārda, priekšmeta un darbības sakarība un sinonīmika. To simbolisms un mitoloģiskais saturs.
5. Paražas sižeta kondensācija līdz motīvam, tālāk līdz parunai un vārdam.
6. Vārda izvērsana līdz rituālam. Etimoloģijas loma šajā procesā.
7. Kulturālā terminoloģija. Starpizlokšņu sinonīmika, polisēmija un homonīmija.
8. Slāvu frazeoloģija caur etnogrāfijas, etnolingvistikas un mitoloģijas prizmu.
9. Klišeju teksti – vēlējumi, lāsti, mudinājumi, aizliegumi.
10. Tautas kalendārs, demonoloģija, ticējumi, uzvešanas stereotipi – etnolingvistikas priekšmets.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

eksāmens, referāti

Literatūra (01-mācību literatūra):

Виноградова Л.Н. Фольклор как источник для реконструкции древней славянской духовной культуры// Славянский и балканский фольклор. - Москва. - 1989. С. 101-121.
Власова М. Русские суеверия. - Санкт-Петербург. - 1998.
Гура А.В. Символика животных в славянской народной традиции. - Москва. - 1997.
Иванов В.В., Топоров В.Н. Исследования в области славянских древностей. - Москва. - 1974.
Семенова М. Мы - славяне! - Санкт-Петербург. - 1997.
Славянские древности. Этнолингвистический словарь. Под ред. Н.И.Толстого в пяти томах. - Москва. - 1995.
Славянская мифология. Энциклопедический словарь. - Москва. - 1995.
Толстой Н.И. Язык и народная культура. Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике. - Москва. - 1995.
Толстой Н.И. Славянские языки и культура в историческом и этногенетическом аспекте// Избранные труды. Том III. Очерки по славянскому языкознанию. - Москва. - 1999. С. 10-50.

Топоров В.Н. Предыстория литературы у славян. Опыт реконструкции. - Москва. - 1998.
 Топоров В.Н. От мифа к литературе. - Москва. - 1993.
 Уорф Б.Л. Отношение норм поведения и мышления к языку // Новое в лингвистике. - Москва. - 1960. - Вып. 1. С. 135- 168.
 Успенский Б.А. Филологические разыскания в области славянских древностей. - Москва. - 1982.

Literatūra (02-papildliteratūra):

Исследования в области балто-славянской духовной культуры. Загадка как текст. 1. - Москва. - 1994.
 Юдин А.В. Славянская этнолингвистика. // www.kapija.narod.ru/Etnoslavistics/
www.auditorium.ru
www.links-guide.ru/sprachen/linguistik/etnolingvistika/html

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

«Вопросы языкознания»

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” B daļa

Kursa nosaukums angļu valodā:

Ethno linguistics

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for students of master’s degree syllabus “Russian Philology”. The history of ethno linguistics, its subject, structure and methods. Connections between word, thing and action in national ritual. Word and myth. Three types of national culture: elite culture, folk culture and transition culture.

Piezīmes:

Nosaukums	Hermeneitikas pamati
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5, 6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība, literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Genādijs Markovs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras docents
 Arkādijs Ņeminuščijs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc. profesors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija) studentiem.
Kursa saturs: hermeneitikas vēstures pamatproblēmas un pamatvirzieni; hermeneitikas pārstāvju teorētisko darbu analīze; hermeneitikas un daiļdarba savstarpējām attiecībām.

Kursa apraksts – plāns:

20 st. - lekcijas , 20 st. - semināri

1. tēma. Hermeneitikas vieta citu zinātņu vidū
2. tēma. Hermeneitikas vēsture
3. tēma. Hermeneitika: Par un Pret.
4. tēma. Sapratnes problēma.
5. tēma. Hermeneitikas virzieni, skolas, koncepcijas, personas (Hladenius, Maiers, F.Asts)
6. tēma. Hermeneitikas virzieni, skolas, koncepcijas, personas (F.Šleiermahers, V.Diltejs)
7. tēma. Hermeneitikas virzieni, skolas, koncepcijas, personas (Jaunā hermeneitika: H.G.Gādamers, H.R.Jauss, V.Īzers)
8. tēma. Hermeneitikas virzieni, skolas, koncepcijas, personas (“Harkovas skola”: A.Potebņa, D.Ovsjanniko-Kulikovskis, A.Gornfelds)
9. tēma. Hermeneitikas virzieni, skolas, koncepcijas, personas (M.Bahtins).
10. tēma. Literatūrzinātne, valodniecība un hermeneitika.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

- Ю.Борев Теории, школы, концепции. Художественная рецепция и герменевтика. Москва, 1985
Гадамер Х.-Г. Герменевтика и деконструкция / Под ред. Штегмайера В., Маркова Б. В. Санкт – Петербург., 1999.
Е.С.Громов Искусство и герменевтика в ее эстетических и социологических измерениях Санкт-Петербург. 2004
В. Дильтей. Типы мировоззрения и обнаружение их в метафизических системах // Культурология XX век. Антология. Москва, 1995.
А.В.Лашкевич Электронный гипертекстовый учебник для студентов гуманитарных специальностей "Герменевтика. Введение". 2000 (CD).
Fr.D.E. Schleiermacher Hermeneutik. Nach den Handschriften neu herausgegeben und emgeleitet von H. Kimmmerle. Zw., verbes. und era. Ajflage Heidelberg. 1974.
Bernstein R.J. Beyond Objectivism and Relativism: Science, Hermeneutics, and Praxis. - Philadelphia: Univ. of Pennsylvania Press, 1991
Jaunā Hermeneitika (H.G.Gādamers, H.R.Jauss, V.Īzers)// Uz kuriem literatūras teorija? Rīga, 1995.
M.Kūle. H.G.Gādamera spēles teorijas nozīme mūsdienu kultūrā// Kentauri XXI -1994, N7.

Literatūra (02-papildliteratūra):

- М.Бахтин. К философским основам гуманитарных наук. Санкт-Петербург, 2000.
М.Бахтин. Эстетика словесного творчества. Москва, 1979.
Г.-Г.Гадамер. Актуальность прекрасного. Москва, 1991.
Г.-Г.Гадамер. Истина и метод. Москва, 1998.
П.Гайденко. философская герменевтика и ее проблематика // Природа философского знания. Москва, 1977
Кузнецов В.Г. Герменевтика и гуманитарное познание. Москва, 1991.
Современная западная философия. Словарь. Москва, 1991.
М.Хайдеггер. Работы и размышления разных лет. Москва, 1993.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

С.Брайович Герменевтика: ее метод и претензии // Философские науки , 1976. №6

А.Брудный Понимание как философско-психологическая проблема// Вопросы философии, 1975. №10
E. Bucseniece. Kas ir mūsdienas?: Benjamina Bloha, Hābermāsa, Liotāra koncepcijas // Saprāts nav ilūzija: Rietumu filozofija modernisma situācijā. Rīga, 1999.
Г.Геворкян. О проблеме понимания // Вопросы философии, 1980-№11
Б.Дубин С.Зонга или Истина крайности интерпретации// Вопросы литературы 1996 №3/4
Интуитивизм А.Бергсона и понимающая герменевтика В.Дильтея // История современной зарубежной философии. Спб. 1997
Камчатнов А.М. Подтекст: термин и понятие // Филологические науки, 1988 г., №3.
А. Нестеров. Герменевтика, метафизика и «другая критика» // «НЛЮ», 2003, №61.
И.Роднянская Герменевтика. Экспертиза.....// Новый мир. 1996, №7.
[www.kovit.narod.ru/germen.html\(28.06.06\)](http://www.kovit.narod.ru/germen.html(28.06.06))
[www.anthropology.ru/ru/texts/gathered/hermdec/index.html\(28.06.06\)](http://www.anthropology.ru/ru/texts/gathered/hermdec/index.html(28.06.06))

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas “Filoloģija (krievu filoloģija)” B daļa.

Kursa nosaukums angļu valodā:

Fundamentals of Hermeneutics

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for the 1st and 2nd year students of Master study programme “The history and theory of culture”. It entails the main problems and trends of Hermeneutics, analysis of works by its representatives, relations of Hermeneutics and art works.

Kursa nosaukums	Etnosa teorija
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Sabiedriskās attiecības
Zinātnes apakšnozare	Antropoloģija

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Genādijs Markovs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras docents,
Žans Badins, Mg. philol., Komparatīvistikas institūta pētnieks

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts akadēmiskās maģistra studiju programmas "Filoloģija (krievu filoloģija)" maģistrantiem. Kursa pamatuzdevums ir iepazīstināt studentus ar etnoloģijas teorētisko bāzi. Galvenā uzmanība tiek veltīta tām etnoloģijas nodaļām, kuras atspoguļo etnosa funkcionēšanas mehānismus. Kurss paskaidro etnosu pašorganizēšanu un adaptāciju mainīgās dabas un sociālkultūras vidē.

Kursa plāns:

20 st. - lekcijas, 20 st. - semināri

1. tēma Etnoloģijas zinātnes rašanās vēsture.
2. tēma Etnoloģijas priekšmets un metodes. Etnoloģijas mijiedarbība ar citām zinātnēm.
3. tēma Galvenās etnoloģijas skolas un virzieni.
4. tēma Nozīmīgākās etnosa teorijas. Etnoss un etniskums.
5. tēma Etnosu klasifikācijas.
6. tēma Etnoģenēze un tās pamatfaktori.
7. tēma Etniskās identitātes problēmas.
8. tēma Etnoss un kultūra.
9. tēma Kultūras tradīcija un etnoss.
10. tēma Starpetniskās komunikācijas.
11. tēma Etniskie procesi mūsdienu pasaulē. Starpetniskie konflikti.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Levi-Strauss C. Social Structure // Anthropology Today. Chicago, 1993.
2. Smith A. The Ethnic Origins of Nations. Oxford, 1986.
3. Арутюнян Ю.В., Дробижева Л.М., Сусоколов А.А. Этносоциология. Москва, 1998.
4. Бромлей Ю. Этнос и этнография. Москва, 1993.

5. Бромлей Ю. Современные проблемы этнографии. Москва, 2001.
6. Гумилев Л.Н. Этногенез и биосфера Земли. Ленинград, 1989;
7. Гумилев Л.Н. География этноса в исторический период. Ленинград, 1990.
8. Конструирование этничности. Санкт-петербург, 1998.
9. Мосс М. Общества. Обмен. Личность: труды по социальной антропологии. Москва, 1996.
10. Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество. Москва, 1992.
11. Тишков В.А. Реквием по этносу: Исследования по социально-культурной антропологии. Москва, 2003.
12. Шилз Э. Общество и общества: макросоциологический подход // Американская социология. Перспективы, проблемы, методы. Москва, 1972. .
13. Янг К. Диалектика культурного плюрализма: концепция и реальность // Этничность и власть в полиэтничных государствах. Москва, 1993.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Dawkins R. Extended Phenotype. Oxford, 1982.
2. Show R. P., Wong Yu. Genetic Seeds of Warfare: Evolution, Nationalism and Patriotism. Boston, 1989.
3. Бромлей Ю. Очерки теории этноса. Москва, 1982.
4. Бромлей Ю. Этносоциальные процессы: Теория, история, современность. Москва, 1987.
5. Данилевский Н.Я. Россия и Европа: взгляд на культурные и политические отношения Славянского мира к Германско-Романскому. Санкт-петербург, 1871.
6. Ильин В.И. Этнос как результат социального конструирования // Завьялов Б.М., Гончаров И.А., Ильин В.И., Семёнов В.А. Человек и этнос: философия, социология, этнология. Сыктывкар, 1998. С. 35-36.
7. Шпенглер О. Закат Европы: очерки морфологии мировой истории. Всемирно-исторические перспективы. Москва, 1998.
8. Тойнби А. Дж. Постигание истории. Москва, 1991.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

1. Barth F. Introduction // Ethnic Groups and Boundaries. The Social Organization of Culture Difference. Bergen-Oslo; London, 1969. P. 9-38.
2. Keyes Ch. F. Towards a New Formulation of the Concept of Ethnic Group // Ethnicity. 1976. V. № 3.
3. Винер Б.Е. Этничность: в поисках парадигмы изучения // Этнографическое обозрение. 1998. № 4. С. 3-26.
4. Гумилев Л.Н., Иванов К.П. Этнические процессы: подходы к изучению // Социологические исследования. 1992. № 1. С. 51.
5. Заринов И.Ю. Исторические рамки феномена этничности // ЭО. 1997. № 3;
6. Комарофф Дж. Национальность, этничность, современность: политика самосознания в конце XX века // Этничность и власть в полиэтничных государствах. Москва, 1993. С. 35-70.
7. Рыбаков С.Е. Судьба теории этноса. Этногр. обозрение. 2001. N 1. - С. 3-22.
8. Торопова Е.Л. Дух американизма и маргинальная этничность // США — Экономика, политика, идеология. 1998. № 11. С. 77.
9. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций? // Политические исследования. 1994. № 1.
10. Чешко С.В. Ответ оппонентам // Этнографическое обозрение. 1995. № 5. С. 12.

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā maģistra studiju programma Filoloģija (krievu filoloģija), B daļa (literatūrzinātne)

Kursa nosaukums angļu valodā:

The Ethnos Theory

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is provided for 1st Year Master students of the Master study program „Russian Philology”. The objective of the course is to acquaint the students with the theoretical base of ethnology. The main attention is given to those sections of ethnology which reflect the functioning mechanisms of the ethnos. The course explains its selforganizing and adaptation in the changeable nature and sociocultural environment.

Kursa nosaukums	Cilvēks Eiropas pasaules ainā
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5, 6
Kredītpunkti	3
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	60
Zinātnes nozare	Filoloģija (krievu filoloģija)
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne, valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Fjodors Fjodorovs, Dr. habil.philol., Komparatīvistikas institūta profesors,
Anna Stankeviča, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras profesore

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts akadēmiskās maģistra studiju programmas "Filoloģija (krievu filoloģija)" 1. vai 2. studiju gada studentiem. Cilvēces mākslinieciskās izpratnes vēstures nozīmīgākie posmi. Cilvēka attēlošanas principi Eiropas literatūrā un mākslā no antīkā perioda līdz XXI gs.

Kursa plāns:

30 st. – lekcijas, 30 st. – semināri

1. tēma. **Ievads. Pamata nostādnes.**

Cilvēka vēsture kā pašapziņas vēsture. Mākslas loma priekšstatu par cilvēku izveidē. Reālais cilvēks – attēlotais cilvēks. Opozīcijas dzīve –nāve, gars – matērija, vīrišķais –sievšķais, racionālais – emocionālais, racionālais –iracionālais. Bērnības fenomens.

2. tēma. **Cilvēks sengrieķu pasaulē.**

Cilvēks kā objekts (Eshils). Subjektīvo sākumu izveide: starp subjektivitāti un objektivitāti. Subjektivitātes triumfs („Cilvēks – visu lietu mērs”).

3. tēma. **Cilvēks Senās Romas pasaulē.**

No republikas cilvēka līdz impērijas cilvēkam. Cilvēks kā mērķis (Vergilijs). Cilvēks kā līdzsvars (Horācijs). Cilvēks kā pretrunība (Katuls). Cilvēks kā traģēdija (Seneka). Vēsturiskas ikdienas cilvēks.

4. tēma. **Kristīgais cilvēks.**

Cilvēks kā Dieva gribas izpaušanās. Cilvēks kā individuālās gribas izpaušanās. Dumpis un sods. Cilvēks Vecajā Derībā. Cilvēks Jaunajā Derībā. Cilvēka internizācija. No Sv. Augustīna „Grēksūdzes” līdz Abelāra „Manu nelaimju vēstures”. Starp miesu un garu. Romāns par Tristanu un Izoldi.

5. tēma. **Cilvēks renesanses laikmetā.**

No lēnprātīgā līdz radošam cilvēkam. Cilvēks kā demiurģs. Divi renesanses cilvēka ētikas vektori. No Hamlētas fenomena līdz Līra fenomenam. Starp Donu Kihotu un Sančo Pansu. Jautājums par pretrunību.

6. tēma. **Eiropas cilvēks XVIII gs.**

Trīs cilvēka versijas: darbības cilvēks – ticības cilvēks – racionālais cilvēks. Traģiskais un komiskais cilvēks. Trīs pretrunības versijas: Hamlets – Sehizmundo – Fedra. „Vai nu – vai nu” modelis. Paskāls.

7. tēma. **Dabiskais cilvēks.**

Opozīcijas: dabiskais – civilizētais, galvaspilsēta – province, nabadzība – bagātība, matrica – atteikšanās no matricas.

8. tēma. **Jaunā laika kultūras simboli (mītiskie tēli).**

Fausts – Hamlēts – Dons Kihots – Dons Žuans – Minhauzens.

9. tēma. **Gētes „Fausts”: cilvēka koncepcija.**

Gētes „Fausts”. Mefistofelis kā Dieva otrā puse. I.V. Gēte un Hēgelis: negācijas negācija kā evolūcijas instruments. Zinātne – dzīve. Doma – darbība. Mērķa triumfs un katastrofa.

10. tēma. **Cilvēks romantisma laikmetā.**

Universālā cilvēka modelis: Henrihs fon Ofterdingēns (Dieva cilvēks un Cilvēkdievs). Cilvēks kā grēcinieks;

paklausīgais cilvēks. Grēka krišana – grēku nožēlošana kā cilvēka dzīves posmi. Likteņa transformācijas. Varonis-„stoiķis” – varonis-cīnītājs. Antivaronis (ļaudaris): zvērs, sātans, automāts. Dubultiskums kā pretrunības struktūra.

11. tēma. Pozitīvisma un reālisma kultūras cilvēks.

„Dieva nāve”. Determinisms un vēsturiskums. Pretrunība kā attīstības faktors. Princips „un – un”. Cilvēks kā vēstures objekts. No G. Flobēra „Bovarī kundzes” līdz Ļ. Tolstoja romānam „Karš un miers”.

12. tēma. Cilvēks XX gs. Modernisma cilvēks.

Starp „cilvēku bez īpašības” un cilvēku-mītu. Prusta modelis. Džoisas un Kafkas cilvēka modelis. No Freida līdz Jungam. Cilvēks eksistenciālisma skatījumā.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

14. Аверинцев С.С. *Поэтика ранневизантийской литературы*. Москва, 2002.
15. Баткин Л.М. *Европейский человек наедине с собой*. Москва, 2000.
16. Вейнберг И.П. *Человек в культуре Древнего Ближнего Востока*. Москва, 1986.
17. Гинзбург Л. *О литературном герое*. Ленинград, 1979.
18. *Культура, человек и картина мира*. Москва, 1987.
19. Лосев А.Ф. *Эллинистически-римская эстетика*. Москва, 1979.
20. Лосев А.Ф. *Эстетика Возрождения*. Москва, 1978.
21. Моисеев И.И. *Человек. Среда. Общество. Проблемы формализованного описания*. Москва, 1982.
22. *Человек в культуре Возрождения*. Москва, 2001.
23. *Частная жизнь. Человек в мире чувств*. Москва, 2000.
24. Лихачев Д.С. *Человек в литературе Древней Руси*. Москва, 1970.
25. *Человек и общество в античном мире*. Москва, 1998.

Literatūra (02-papildliteratūra):

5. *Agrā renesanse*. Rīga 1981.
Godwin J. *Athanasius Kircher. A Renaissance Man and the Quest for Lost Knowledge*. London, 1979.
6. Heller A. *Der Mensch der Renaissance*. Köln, 1982.
7. Арьес Ф. *Человек перед лицом смерти*. Москва, 1992.
5. Кнабе Г.С. *Древний Рим - история и повседневность*. Москва, 1986.
6. Кон И. *Открытие “Я”*. Москва, 1978.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

«Новое литературное обозрение», «Одиссей»
<http://www.ok.llxll.ru>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā maģistra studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija)”, B daļa

Kursa nosaukums angļu valodā:

Human in the European world picture

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for the 1st or 2nd year students of Master study programme „Philology (Russian philology)”. It entails major periods of the history of the artistic understanding of the humanity and the basic principles of depicting human in European literature and art since the Antiquity to the 21st century.

C DAĻA: IZVELES SPECIĀLIE KURSI

LITERATŪRZINĀTNE

Kursa nosaukums	Mītu poētika un eposa problēmas
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija (krievu filoloģija)
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Anna Stankeviča, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc. profesore,
Genādijs Markovs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras docents

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” kursi „Slāvu mītoloģija un krievu folklorā” (A1 daļa) un „Ievads Rietumeiropas literatūra-I” (B daļa)

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts akadēmiskās maģistra studiju programmas “ Filoloģija (krievu filoloģija)” 1. studiju gada studentiem. Ir paredzēts aplūkot mitoloģisko un episko izpratni sinhroniskajā un diahroniskajā aspektā, mīta un eposa struktūru; veidot svarīgāko mītu un eposu teoriju analīzi.

Kursa plāns:

20 st. lekcijas, 20 st. seminari

- tēma **Mitoloģija – cilvēka apziņas evolūcijas vēstures etaps.**
Mitoloģija – cilvēka garīgas kultūras sākotnēja forma un universālu zināšanu sistēma. „Nacionālie” mīta tipi. Mitoloģija un citas apziņas formas. Mīts un literatūra.
- tēma. **Mitoloģijas izpētes vēsture.**
Mitoloģijas izpētes 18.-19. gs. (F. Šellings, F.Šlēgelis, H.Kuns, V.Švarcs, M.Millers, F.Buslajevs. Dž.Freizers,F.Niče). Mitoloģijas izpētes 20 gs. (Rituāla skola, K.Levi-Stross, etnoloģijas funkcionālā skola, franču socioloģiskā skola, Z.Freids, K.Jungs)
- tēma. **Būtisku XX gs. kultūrā mitoloģisko arhetipu sistēma**
Mitoloģisko arhetipu sistēmas interpretācijas mūsdienu kulturoloģijā (J.Heirings, M.Fuko, R.Bertons, Ž.Liotērs, E.Meletinskis).
- tēma. **Eposs un episkā apziņa. Mitoloģiskais eposs.**
Eposa apziņas īpatnības. Mīta transformācija mitoloģiskā eposā.
- tēma. **Pasaka un krievu bilina – folkloras episkie žanri.**
Pasakas episkā iedaba. Bilinas izpētes problēmas.
- tēma. **Viduslaiku eposs.**
Viduslaiku episkā apziņa. Viduslaiku eposa evolūcija un pamattendences.
- tēma. **G.V.F. Hēgeļa eposa teorija. .**
Episkais žanrs. Eposa un liriskas atšķirības. Hēgeļa eposa teorijas ietekme citas zinātniskās darbos .
- tēma. **Eposs un romāns**
Eposa un romāna atšķirības. M.Bahtina romāna koncepcija. A.Veselovska, V.Kožinova, E.Meletinska,

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Барт Р. *Мифологии*. Москва, 1996.
2. Бахтин М.М.. Эпос и роман. *Литературно-критические статьи*. Москва, 1986
3. Веселовский А.Н. *Историческая поэтика*. Москва, 1997.
4. Гуревич А Я. *Категории средневековой культуры*. - Москва., 1984.
5. Жирмунский В.М. *Народный героический эпос*. Москва, 1998.
6. Кожин В. *Происхождение романа*. Москва, 1989.
7. Лосев А.Ф. *Философия. Мифология. Культура*. Москва, 1991.
8. Мелетинский Е.М. *Введение в историческую поэтику эпоса и романа*. Москва, 1986
9. Мелетинский Е.М. *Происхождение героического эпоса*. Москва, 1963.
10. Стеблин-Каменский М.М. *Миф*. Ленинград., 1976
11. Топоров В.Н. Миф. *Ритуал. Символ. Образ*. Москва, 1995.
10. Хойслер А.. *Германский героический эпос и «Сказание о Нибелунг Rīga ax»* Москва, 1996.
11. Meletinsky E. *The Poetics of Myth*. London, 2000
12. J.Fontenrose. *A Study of Delphic Myth and its Origin*. Berkeley and Los Angeles, 1989.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Biezais H. Gaismas dievs seno latviešu reliģijā. - Rīga, 1994.
2. Biezais H. Seno latviešu debesu dievu ģimene. - Rīga., 1998.
3. Čaterdži S.K. Balti un ārieši. - Rīga., 1990.
4. Eliade M. Mīts par mūžīgo atgriešanos. Arhetipi un atkātošanās. - Rīga., 1995.
5. Eliade M. Sakrālais un profānais. - Rīga, 1996.
6. Evans-Pritchard E.E. *Theories of Primitive Religions*. - Oxford University Press, 1967.
7. Freids Z. Totems un tabu. - Rīga, 1995.
8. Jungs K. Dvēseles pasaule. - Rīga, 1994.
9. Kasiners E. Apcerējums par cilvēku. - Rīga, 1997.
10. Kursīte J. Latviešu folklorā mītu spoguļi. - Rīga, 1996
11. Kursīte J. Mītiskais folklorā, literatūrā un mākslā. - Rīga, 1999.
12. Mitoloģijas enciklopēdija. 1,2 seji. - Rīga, 1993-1994.
13. Rubenis A. Cilvēks mītiskajā pasaules ainā. - Rīga, 1994.
14. Serres M. *Genesis*. Michihan, 1995.
15. Самарин Р.М., Михайлов А.Л. Рыцарский роман // История всемирной литературы. Москва, 1984. - Т. 2.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

- Аверинцев С. Аналитическая психология и закономерности творческой фантазии // Вопросы литературы. – 1970.-№3. С. 113-143
- Blain A. *Cultural Semiotics – The Uses of a Theory*. // *Russian Literature*. Amsterdam, 1994. Hayden P. Pavlovsk. *The Garden: Journal of the Royal Horticultural Society*, vol.107, June 1982.

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā maģistru studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija)”, C daļa (literatūrzinātne)

Poetics of myth and problems of epic

Kursa anotācija angļu valodā:

The goal of the course is the analysis of major myth and epic theories, from the Renaissance till the contemporary epoch.

Kursa nosaukums	19.-20. gs.krievu kritika
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija (krievu filoloģija)
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Josifs Trofimovs, Dr. habil.philol., Krievu literatūras un kultūras katedras profesors,
 Arkādijs Ņeminuščijs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc.profesors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

19.-20.gs. sākuma krievu literatūras vēstures zināšanas filoloģijas (krievu filoloģijas) bakalaura studiju programmas apjomā

Kursa anotācija:

Kurs paredzēts akadēmiskās maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija), literatūrzinātne) studentiem
 Kursa hronoloģiskā secībā tiek aplūkota krievu literatūras kritikas evolūcija, tās virzieni un skolas. Galvenā vērība veltīta literatūras kritikas estētiskai savdabībai.

Kursa plāns:

Lekcijas - 20 st. Semināri - 20 st.

1. tēma. Ievads. Literārā kritika kā daiļrades veids.
2. tēma. Krievu literārās kritikas valodas veidošanās XVIII gs. .
3. tēma. Romantisma laikmeta literārā kritika.
4. tēma. Literārā kritika A.Puškina un N.Gogoļa daiļradē.
5. tēma. V.Beļinska daiļrades evolūcija.
- 6.tēma. Estētiskā literatūras kritika (A,Družinins, V.Botkins, P.Aņņenkovs).
- 7.tēma. N. Černiševska literārā kritika.
- 8.tēma. N.Dobroļubova literārā kritika.
- 9.tēma. D,Pisareva literārā kritika
10. tēma. Literārā kritika I.Turģeņeva romāna „Tēvi un dēli” sakarā. Antoņevičs.
11. tēma. A,Grigorjeva literārā kritika.
12. tēma. N.Strahova literārā kritika..
13. tēma. Narodņiku literārā kritika..N.Mihailovskis. .
14. tēma. Marksistiskās literārās kritikas pamati. G.Pļehanovs.
15. tēma. Modernisma literārās kritikas pirmsākumi. V.Solovjovs.
16. tēma. D. Merežkovska literārā kritika.
17. tēma. V. Rozanova literārā kritika. .
18. tēma. J.Aihenvalda literārā kritika.
19. tēma. 1920.-to gadu formalistiskā literārā kritika..
20. tēma. 1920.g. literārā ciņa un literārā kritika.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

26. Крупчанов Н.Л. История русской литературной критики. – Москва, 2005.
27. Прозоров ВВ., Милованова О.О. История русской литературной критики. Москва, 2002.
28. Кулешов В.И. История русской критики XVIII – XIX веков. – Москва, 1987.
29. Егоров Б. О мастерстве литературной критики: Жанры. Композиция. Стил. Ленинград, 1980.
30. История русской критики XVIII – XIX веков. Хрестоматия. – Москва, 1976.
31. Русская советская литературная критика (1917 – 1934): Хрестоматия. – Москва, 1981.
32. Эстетическое самосознание русской культуры: 20-е годы XX века: Антология. – Москва, 2003.
33. Бурсов Б.И. Критика как литература. – Ленинград, 1976.
34. Мордовченко Н. В.Белинский и русская литература его времени. – Москва; Ленинград, 1990.
35. Поляков М. Поэзия критической мысли. О мастерстве Белинского и некоторых вопросах литературной теории. – Москва, 1997.
36. Русская литература XIX века: Хрестоматия критических материалов. – Москва, 1995.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Бореев Ю.Б. Роль литературной критики в художественном процессе. – Москва, 1979.
2. Бурсов Б.И. Мастерство Чернышевского-критика. – Ленинград, 1959.
3. Кулакова Л.И. Очерки истории русской эстетической мысли XVIII века. – Ленинград, 1968.
4. Егоров Б.Ф. Очерки по истории русской литературной критики середины XIX века. – Ленинград, 1973.
- 6.Плоткин Л. Д.И.Писарев. Жизнь и деятельность. – Москва; Ленинград, 1992.
7. Парамонов Б. Конец стиля. Москва, 1997.
- 7.Трофимов И.В. «Письма Иногороднего подписчика» А.В.Дружинина (жанр и авторская позиция) // Филологический сборник. – Даугавпилс, 1994.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

- 1.Хализев В.Е. К теории литературной критики // Филологические науки, 1977, №1.
 2. Манн Ю.В. Поэзия критической мысли // Новый мир, 1981, №5.
 3. Егоров Б.Ф. «Эстетическая» критика без лака и без дегтя // Вопросы литературы, 1995, №5.
- Интернет-энциклопедия русской литературы: <http://www.ok.llxl.ru>
Литературная критика. Теория и история литературной критики: <http://www.kritika.nm.ru>
Литературная критика как любимое занятие русской интеллигенции: www.intelligent.ru
<http://www.pisarev.net.ru>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā maģistra studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija)”, C daļa (literatūrzinātne)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Russian criticism of the 19th and early 20th centuries

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for the students of Master study programme „Philology (Russian philology)”. It regards chronologically the evolution of Russian literary criticism, its trends and schools. Its main focus is on the aesthetic peculiarity of literary criticism.

Kursa nosaukums	19 gs. un 20.gs. literatūrzinātnes skolu vēsture
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5, 6
Kredītpunkti	4
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	80
Zinātnes nozare	Filoloģija (krievu filoloģija)
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Josifs Trofimovs, Dr. habil.philol., Krievu literatūras un kultūras katedras profesors,
Arkādijs Ņeminuščijs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc.profesors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

19.-20.gs.gs.. literatūras vēsture (filoloģijas bakalaura studiju programmas apjomā)

Kursa anotācija:

Kursā aplūkota literatūrzinātnes kā zinātnes nozares rašanās un attīstība XIX un XX gs.Krievijā, šīs zinātnes nozares ciešie vēsturiskie un kultūras sakari ar Rietumeiropu. Īpaša vērība veltīta literatūrzinātnes pētījumu metodoloģijas izveidei un pamatvirzienu un skolu savstarpēju ietekmei.

Kursa plāns:

40 st. - lekcijas , 40 st. - semināri

1. tēma. **Literatūrzinātne 18.gs.**
Vārsmošanas sistēmas reforma, literārās valodas problēma, žanru sistēma. Literatūrzinātnes kā zinātnes nozares rašanās.
2. tēma. **Rakstniecības teorētiskie pamati 19.gs. krievu literatūrzinātnē.**
Estētisko teoriju cīņa literatūrzinātnē un literatūras kritikā XIX gs.
3. tēma. **Mitoloģijas skola XIX gs. literatūrzinātnē.**
Mitoloģijas skolas filozofiskie pamati (F.Šelings, brāli Šlēģeļi). Vācijas mitoloģiskā skola (H.Krečers, brāli Grimmī).
Krievijas mitoloģiskā skola. F. Buslajeva zinātniskais ceļš. A.Afanasjeva darbs «Поэтические воззрения славян на природу».
4. tēma. **Salīdzināmi vēsturiskā skola XIX gs. literatūrzinātnē.**
Salīdzināmi vēsturiskās metodes rašanās Rietumos. T.Benfeja darbi. A. Veselovskis - salīdzināmi vēsturiskās skolas pamatlicējs Krievijas literatūrzinātnē. A.Veselovska „Vēsturiskā poētika” („Историческая поэтика”). „Vispārīgā literatūra” salīdzināmi vēsturiskā skatījumā.
- 5.tēma. **Psiholoģiskā skola literatūrzinātnē.**
V.Vundta psiholoģija un psiholoģiskā skola literatūrzinātnē.
6. tēma. **Psiholoģiskā skola Krievijā.**
A. Potebņa: estētika un poētika. S. Ovsjaniko-Kuļikovskis: daiļrades psiholoģijas problēmas.
7. tēma. **Biogrāfiskā metode XIX gs. literatūrzinātnē.**
Biogrāfiskā metode Francijā: Š. Sent-Bjovs. Biogrāfiskā metode Krievijas literatūrzinātnē.
8. tēma. **Kultūras un vēstures skola XIX gs. literatūrzinātnē.**
Kultūras un vēstures skolas izveide: I. Tens. Kultūrvēsturiskās pieejas principi un metodoloģija XIX gs. Krievijas literatūrzinātnē.
9. tēma. **XIX gs. sociāli vēsturiskās koncepcijas un literatūrzinātne.**
A.Pipina literatūras izpētes paņēmieni un principi un to atspoguļojums darbā „Krievu literatūras vēsturē”.
- 10.tēma. **Pozitīvisms 19.gs. 2. puses krievu literatūrzinātnē.**

11. tēma. **Literatūrzinātne 19-20 gs. mijā.**
 Pozitīvisma literatūrzinātnes krīze Rietumeiropā. V. Dilteja „gara vēstures” skolas veidošanās un attīstība 20 gs. sākumā literatūrzinātnē.
12. tēma. **„Jaunās kritikas” skola Anglijā un ASV.**
 1910-1920. gadu „jauna kriticismā” rašanās. T. Eliota teorētiskie darbi un „jaunas kritikas” skolas veidošanās. R. Veleka un O. Vorena grāmata „Literatūras teorija”.
13. tēma. **Literatūrzinātnes „formāla skola”.**
 „Formālās skolas” rašanās un pašdefinīcija. Skolas teorijas pamatpostulāti. Priekšstats par „formas saturiskumu”. J. Boduena de Kurtene un F. de Sosīra idēju attīstība. V. Šklovskā, V. Žirmunskā, B. Eihenbuma teorētiskie priekšstati. V. Props, J. Tinjanovs un „formālās skolas” idejas.
14. tēma. **„Formālās skolas” oponenti.**
 M. Bahtina teorētisko uzskatu sistēma. Bahtina un „formālās skolas” polemika. Vārda „dialogiskas” iedabas īdēja. „Polifonijas” ideja.
15. tēma. **K.-G. Junga „analītiskas psiholoģijas” skola.**
 K.-G. Junga „patstāvīgie veidojumi” literatūrā un kultūrā. „Arhetipu” teorija. Priekšstats par „kolektīvo bezapziņu”. Junga teorijas recepcija Krievijā.
16. tēma. **Mitoloģiska (mitopoētiska) skola.**
 Kopīgas un atšķirīgas mitoloģiskās un klasiskās mitoloģiskas skolas metodikā. 1950 gadu N. Fraja darbi un to nozīme. Teksta analīzes metodikas mitoloģiskas skolas agrīnajos sacerējumos. Krievu literatūra mitopoētiskas skolas sacerējumos.
17. tēma. **Strukturālisms.**
 Strukturālisms rietumu literatūrzinātnē. „Formālās skolas” ideju atdzimšana, to jaunie aspekti. K. Levi-Strosa un R. Barta pētījumi. Tartu un Maskavas strukturāli semiotiska skola. J. Lotmana, B. Uspenska, M. Gasparova darbi.
18. tēma. **D. Lihačova filoloģiskie sacerējumi.** D. Lihačova īpaša vieta literatūrzinātnē. Saikne ar „formālās skolas” un akadēmiskās literatūrzinātnes tradīcijām.
19. tēma. **Mūsdienu literatūrzinātnes teorijas, tās piedāvātā analīzes metodika.**
 Jaunu efektīvu metožu meklējumi. Mūsdienu literatūrzinātnes policentrisms. Eklektikas un teksta subjektīvās interpretācijas problēma.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

2 referāti, 1 ieskaite, 1 eksāmens.

Literatūra (01-mācību literatūra):

XIX gs. literatūrzinātne :

37. Афанасьев А.Н. Поэтические воззрения славян на природу: В 3-х томах. – Москва, 1995 – 96.
38. Буслав Ф.И. О литературе: Исследования. Статьи. – Москва, 1990.
39. Веселовский А.Н. Историческая поэтика. – Москва, 1989.
40. Овсяннико-Куликовский Д.Н. Литературно-критические работы: В 2-х томах. – Москва, 1989.
41. Потебня А.А. Эстетика и поэтика. – Москва, 19765.
42. Пыпин А.Н. История русской литературы: В 4-х томах. – Санкт-Петербург, 1911 – 13.
43. Возникновение русской науки о литературе. – Москва, 1975.
44. Академические школы в русском литературоведении. – Москва, 1975.
45. Николаев П.А., Курилов А.С., Гришунин А.Л. История русского литературоведения. – Москва, 1980.
46. Горский И.К. Александр Веселовский и современность. – Москва, 1975.
47. Крупчанов Л.М. Культурно-историческая школа в русском литературоведении. – Москва, 1983.
48. Осьмаков Н.В. Психологическое направление в русском литературоведении. – Москва, 1981.

XX gs. literatūrzinātne:

14. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики. Москва, 1995.
15. Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. Москва, 1994.
16. Гаспаров М. Л. Избранные статьи. Москва, 1995.
17. Жолковский А. К., Щеглов Ю. И. Работы по поэтике выразительности. Москва, 1995.
18. Жирмунский В. Н. Теория литературы. Поэтика. Стилистика. Ленинград, 1977.
19. Зарубежное литературоведение 70-х годов. Москва, 1984.
20. Зарубежная эстетика и теория литературы. Трактаты, статьи, эссе. Москва, 1987.

21. Косиков Г. И. Идеология. Коннотация. Текст. Москва, 2001
22. Леви-Стросс К. Первобытное мышление. Москва, 1994.
23. Лотман Ю. М. Анализ поэтического текста. Москва, 1972.
24. Ю. М. Лотман и тартусско-московская семиотическая школа. Москва., 1996.
25. Пропп В. Я. Морфология сказки. Москва., 1998.
26. Подорога В. А. Стратегии и формы чувственности в русской литературе XIX-XX веков. Москва, 2006
27. Структурализм: «за» и «против». Москва, 1985.
28. Топоров В. Н. Миф. Ритуал. Символ. Обряд: Исследования в области мифопоэтического: Избранное. Москва, 1995.

Literatūra (02-papildliteratūra):

8. Арлаускайте Н. Анализ герметичного текста. Вильнюс, 2005.
9. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. Москва, 1979.
10. Егоров Б.Ф. Борьба эстетических идей в России середины XIX века.- Ленинград, 1982.
11. Интуитивизм А.Бергсона и понимающая герменевтика В.Дильтея // История современной зарубежной философии. Спб. 1997.
12. Лотман Ю. М. Семиосфера. Санкт-Петербург, 2004.
13. Подорога В. А. Выражение и смысл. Ad Marginem. Москва, 1995.
14. Русская наука о литературе конца XIX – начала XX века. – Москва, 1982.
15. Тынянов Ю. Н. Поэтика. История литературы. Кино, Москва, 1977.
16. Успенский Б. А. Поэтика композиции. Москва, 1990.
17. Фрай Н. Анатомия критики. // Зарубежная эстетика и теория литературы: Трактаты, статьи, эссе. Москва, 1987.
18. Чурмаева Н.В. Ф.И.Буслаев. – Москва, 1984.
19. Шкуринов Л.С. Позитивизм в России XIX века. – Москва, 1980.
20. Шкловский В. Гамбургский счет. Москва, 1989.
21. Эйхенбаум Б. О литературе. Москва, 1987.
22. Якобсон Р. Работы по поэтике. Москва, 1987.
23. Gaddard C. Anger in the Western desert: Semantics, culture and emotion. New York, 1991.
24. Flath C. Writing about Nothing. Princeton, 1999.
16. Graham J. A cross-cultural study. London, 2001.
- 17.. Maddi S. R. Personality theories: A comparative analyses. Chicago, 1989.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

- Дубин Е. С.Зонга или Истина крайности интерпретации// Вопросы литературы 1996 №3/4
 Камчатнов А.М. Подтекст: термин и понятие // Филологические науки, 1988 г., №3.
 Нестеров А. Герменевтика, метафизика и «другая критика» «НЛО» 2003, №61.
 «Вопросы литературы» (1991-2006 гг.)
 «Новое литературное обозрение» №№1 -68
[www.kovit.narod.ru/germen.html\(28.06.06\)](http://www.kovit.narod.ru/germen.html(28.06.06))

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā maģistra studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija)”, C daļa (literatūrzinātne)

History of the 19th and 20th century schools of literary science

Kursa anotācija angļu valodā:

The course regards the history of the development of schools of literary science in the 19th and in the 20 th centuries. It focuses on the comparison of Russian schools of literary science with the analytical methodologies of European literary theories.

Kursa nosaukums	Prozas teorija un tās strukturālā klasifikācija
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Josifs Trofimovs, Dr. habil. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras profesors
 F. Fjodorovs, Dr. habil. philol., Komparatīvistikas institūta profesors,
 A. Kazjukevičs, Mg. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras lektors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Filoloģijas bakalaura programma (literatūras vēstures kursi)

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts maģistra studiju programmas filoloģijā (literatūrzinātne) studējošiem. Kurss iepazīstina ar galvenajām prozas teorijas problēmām. Tajā tiek aplūkotas prozas izpētes mūsdienu pieejas, prozas struktūra un klasifikācija.

Kursa plāns:

Lekcijas – 20 st., semināri – 20 st.

1. tēma Dzeja un proza kā rakstniecības struktūras.

Eiropas rakstniecības rašanās. Kultūrvēsturiskā opozīcija “proza –dzeja”: dzejas filozofija; poētiskā teksta struktūra. Proza kā margināla parādība. Prozas teksta struktūra. Prozas pārsvars par dzeju. Proza un dzeja mūsdienu rakstniecības sistēmā. Žanriskā domāšana. Prozas žanru problēma.

2. tēma Mazie prozas žanri.

Līdzība, tās struktūra. Bībeles līdzības. Parabola. Fabula. Antīkā fabula salīdzinājumā ar jauno laiku fabulu. Anekdote un tās priekšvēsture. Aforisms un tā veidi. Agiogrāfiskā literatūra (Svēto dzīves apraksts kā žanrs, tā transformācija).

3. tēma Novele un stāsts.

Noveles rašanās. Noveles struktūra. Renesanses novele, tās modifikācijas un attīstība. Romantisma novele. Novele un stāsts. Stāsta struktūra. Novele un stāsts 19. gs. literatūrā. Noveles un stāsta liktenis 20. gs.

4. tēma. Literārā pasaka.

Literārās pasakas prozā rašanās. Literārās pasakas salīdzinājums ar citiem mazajiem žanriem. Pasaka prozā un pasaka dzejā. Literārās pasakas transformācijas.

5. tēma. Hronika un apraksts.

Hronika tās sakotnējā izskatā. Hronika 19. un 20. gs. Apraksts kā struktūra. Apraksta uzplaukums 19. gs.

6. tēma Garstāsts, tā struktūras problēmas.

Garstāsts senkrievu izpratnē. Garstāsts kā termins 19. gs. Garstāsts kā struktūra. Garstāsts salīdzinājumā ar stāstu un noveli.

7. tēma. Romana agrīnās formas.

Antīkā romāna rašanās. Grieķu romāns. Romas romāns. Romāns antīkās, viduslaiku un renesanses literāro struktūru sistēmā. Bruņinieku romāns. Pastorāles romāns.

8. tēma. Noveļu krājumi kā romāna struktūra.

“Dekameron” kā atklāta romāna struktūra. Dekameron tipa romāna modelis un tā liktenis 17. – 19. gs.

9. tēma. “Dona Kihota” fenomēns.

“Dons Kihots” salīdzinājumā ar citiem pagātnes un mūsdienu romāniem. “Dons Kihots” un 18.- 19. gs. romāna

förmas.

10. tēma. **18. gs. romāns un 19. gs. reālistiskais romāns.**

Struktūra. Romāns un žanra problēma. Romāns un žanriskās domāšanas sabrukums.. 19 gs. romāns un romāna teorijas. M. Bahtina romāna teorija.

11. tēma. **20. gs. romāns – mīts.**

Romāns – mīts salīdzinājumā ar reālistisko romānu. Romāns – mīts un modernisms.

12. tēma. **Ego – literatūra.**

Atmiņas, memuāri, vēstules, piezīmju grāmatiņas un citas tāda veida struktūras. Ego literatūra un daiļliteratūra.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens)

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Wellek R., Warren A. Theory of Literature. New-York, 1983.
2. Kayser W. Das sprachliche Kunstwerk. Bern-Munchen, 1997.
3. Бахтин М.М. Эпос и роман. Формы времени и хронотопа в романе // Литературно-критические статьи. Москва, 1986.
4. Веселовский А.Н. Историческая поэтика. Москва, 1989.
5. Виноградов В.В. О художественной прозе. Москва-Ленинград, 1980.
6. Кабанова И.В. современная литературная теория. Антология. Москва, 2004.
6. Кожин В. Происхождение романа. Москва (любое издание).
7. Мелетинский История и теория новеллы. Москва, 1990.
8. Томашевский Б. Теория литературы. Поэтика. Москва, 2003.
9. Теория литературы. Основные проблемы в историческом освещении. Роды и жанры литературы. Москва, 1964.
10. Уэллек Р, Уоррен А. Теория литературы. Москва, 1987.

Literatūra (02-papildliteratūra):

29. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики. Москва, 1995.
30. Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. Москва, 1994.
31. Гаспаров М. Л. Избранные статьи. Москва, 1995.
32. Жолковский А. К., Щеглов Ю. И. Работы по поэтике выразительности. Москва, 1995.
33. Жирмунский В. Н. Теория литературы. Поэтика. Стилистика. Ленинград, 1977.
34. Ю. М. Лотман и тартусско-московская семиотическая школа. Москва., 1996.
35. Пропп В. Я. Морфология сказки. Москва., 1998.
36. Структурализм: «за» и «против». Москва, 1985.
37. Топоров В. Н. Миф. Ритуал. Символ. Обряд: Исследования в области мифопоэтического: Избранное. Москва, 1995.
10. Maddi S. R. Personality theories: A comparative analyses. Chicago, 1989.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

«Вопросы литературы»

Интернет-энциклопедия русской литературы: <http://www.ok.llxll.ru>

Литературная критика. Теория и история литературной критики: <http://www.kritika.nm.ru>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas Filoloģija (krievu filoloģija) C daļa (literatūrzinātne)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Theory of prose and its structural classification

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for the students of Master study programme „Philology (Russian philology)”. The goal of the course is to introduce students to the contemporary theories of prose, focusing on its structure and semantics.

Kursa nosaukums	Krievu filozofijas vēsture
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija (krievu filoloģija)
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Josifs Trofimovs, Dr. habil.philol., Krievu literatūras un kultūras katedras profesors,
 Arkādijs Ņeminuščijs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc. profesors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

19.-20.gs. sākuma krievu literatūras vēstures zināšanās filoloģijas (krievu filoloģijas) bakalaura studiju programmas apjomā

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts akadēmiskās maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija, literatūrzinātne) studentiem.
 Kursa priekšmets - krievu filozofiskās domas specifika un tās sakari ar sabiedrisko un literāro procesu.

Kursa plāns:

Lekcijas - 20 st., semināri – 20 st.

- tēma. Krievu filozofiskās domas aizsākumi 18. gs. (Lomonosovs, Novikovs, Radiščevs).
- tēma. “Zapadņičestvo” un P.Čaadajevs.
- tēma. “Slavofilstvo” un A.Homjakovs.
- tēma. 1860. gadu revolucionāro demokrātu sabiedriski politiskās un filozofiskās idejas (N.Černiševskis, N.Dobroļubovs, D.Pisarevs).
- tēma. 1870.–1880.g. “narodničestvo” un filozofiskā doma (P.Lavrovs, M.Bakuņins, N.Mihailovskis, P.Tkačovs, P.Kropotkins). Krievu pozitīvisms.
- tēma. Filozofija un F.Dostojevska un Ļ.Tolstoja socioloģiskās idejas.
- tēma. Vēlinie slavofīli (N.Daniļevskis, N.Strahovs, K.Ļeontjevs) un kultūras evolūcijas problēma.
- tēma. N.Fjodorova “ Vienotā mērķa filozofija”.
- tēma. V.Solovjovs: dzīves ceļš, personība, pasaules skatījums.
- tēma. V.Solovjovs: vienotās baznīcas ideja. Visvienības ideja. Dievcilvēces ideja. Eshatoloģisms. Estētika.
- tēma. P.Florenskis: visvienības koncepcija, mācība par Sofiju.
- tēma. S.Bulgakovs: pasaules vērojuma evolūcija.
- tēma. N.Berdjajevs: dzīve, daiļrade, pasaules izjūta.
- tēma. Ļ.Karsavins: dzīve un daiļrade.
- tēma. D.Merežkovskis un Reliģiski filozofiskais pulciņš.
- tēma. Symbolistu filozofiskā koncepcija.
- tēma. V.Rozanovs: pasaules izjūtas evolūcija.
- tēma. Ļ.Šestova filozofiskie ideāli.
- tēma. I.Iļjins: sabiedriski politiskā pozīcija un garīgā pieredze. I.Iļjins un hēgelisms.
- tēma. 20.gs. sākuma sabiedriski politiskās un filozofiskās domas kontekstā (krājumi «Вехи» un «Из глубины»).

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

38. Бердяев Н.А. Русская идея. Основные проблемы русской мысли XIX века и начала XX в. // О России и русской философской культуре. – Москва, 1990.
39. Зеньковский В.В. История русской философии: В 2-х томах. – Москва, 1999.
40. Лосский Н.О. История русской философии. – Москва, 1991.
41. Левицкий С.А. Очерки по истории русской философии. – Москва, 1996.
42. Русская философия. Словарь. – Москва, 1995.
43. Русские философы: Антология. – Москва, 1994.
44. Философский энциклопедический словарь. – Москва, 1983.
45. Ильин И.А. Собр. соч.: В 10-ти томах. – Москва, 1993 – 2000.
46. Константин Леонтьев: pro et contra. Антология. – В 2-х книгах. – Санкт-Петербург, 1995.
47. Мережковский: pro et contra. Антология. Санкт-Петербург, 2001.
48. Василий Розанов: pro et contra. Антология. В 2-х книгах. – Санкт-Петербург, 1995.
49. Владимир Соловьев: pro et contra. Антология. Санкт-Петербург, 2000.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Антология мировой философии: В 4-х томах. – Т. 4. – Москва, 1972.
2. Эстетическое самосознание русской культуры: 20-е годы XX века: Антология. – Москва, 2003.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

1. Хализев В.Е. К теории литературной критики // Филологические науки, 1977, №1.
2. Манн Ю.В. Поэзия критической мысли // Новый мир, 1961, №5.
3. Егоров Б.Ф. «Эстетическая» критика без лака и без дегтя // Вопросы литературы, 1965, №5.

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā maģistra studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija)”, C daļa (literatūrzinātne)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Russian Philosophy's History

Kursa anotācija angļu valodā:

The course regards the history of the development of schools of philosophy in the 19-20th centuries in Russia.

Kursa nosaukums	Teksta filoloģiskā analīze
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5, 6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija (krievu filoloģija)
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Nadežda Fjodorova, Mg. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras lektore

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Literatūrzinātnes pamati (bakalaura programmas „Krievu filoloģija” A daļa)

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts akadēmiskās maģistra studiju programmas “Filoloģija (krievu filoloģija) studentiem. Kursa mērķis ir iepazīstināt studentus ar mūsdienu mākslinieciskā teksta analīzes metodoloģijām un principiem.

Kursa plāns:

20 st. lekcijas, 20 st. semināri

- tēma.** Mākslinieciskais teksts kā kultūras fenomens. Mākslinieciskais teksts kā filoloģiskās analīzes objekts.
- tēma.** Mākslinieciskā tekstā analīzes dažādas metodoloģijas, to klasifikācija.
- tēma.** Mākslinieciskā tekstā intertekstuālās analīzes pamatmetodoloģijas un to principi.
- tēma.** Daiļdarba teksta fenomenoloģiskās analīzes pamatmetodoloģijas.
- tēma.** Mītopoētiskās analīzes pamatprincipi un metodoloģija.
- tēma.** Mākslinieciskā teksta struktūra un funkcijas, to sistēma un hierarhija. Teksta žanrisko struktūru attīstība un to vēsturiskās izmaiņas.
- tēma.** Strukturālā pieeja daiļdarba teksta analīzē. J. Lotmana un Maskavas-Tartu literatūrzinātniskās skolas metodoloģijas.
- tēma.** Autobiogrāfisma problēma daiļdarba tekstā.
- tēma.** Jaunākas teksta filoloģiskās analīzes koncepcijas.

Semināros tiek analizēti atsevišķi teorētiskie darbi, kas palīdz studentiem iepazīties ar mākslinieciskā teksta analīzes metodoloģijām un principiem.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtot kursa noslēguma pārbaudījumu (eksāmenu).

Literatūra (01-mācību literatūra):

- Edmondson W. Spoken. Diskourse: A Model for Analysis. London: New York, 1981.
- Roberts L.D. How Reference. Works. Explanatory Models for Indexicals, Discriptions and Opacity. New York,

3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. Москва, 1981
4. Гаспаров М.Л. Стих и грамматика: введение // Очерки истории языка русской поэзии 20в.: грамматические категории: синтаксис текста. – Москва, 1993
5. Гинзбург Л.Я. О литературном герое. Ленинград, 1979
6. Григорьев В.П. Грамматика идиостиля. Москва., 1983
7. Корман Б.О. Изучение текста художественного произведения. – М., 1972
8. Лотман Ю.М. Структура художественного текста. Москва, 1970.
9. Лотман Ю.М. Анализ поэтического текста. Москва, 1972.
10. М.Ю.Лотман и Тартуско-московская семиотическая школа. Москва, 1994.
11. Москальская О.И. Исследования по теории текста. Москва, 1999.
12. Текст. Интертекст. Культура. Сборник докладов международной научной конференции (Москва 4-7 апреля 2001 года). Москва, 2001.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Лотман Ю.М. Культура и взрыв. Москва, 1992.
2. Парамонов Б. Конец стиля. Москва, 1998.
3. Интернет-энциклопедия русской литературы: <http://www.ok.llxll.ru>

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Žurnāls «Филологические науки».

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā bakalaura studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija), C daļa (literatūrzinātne)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Philological analysis of text

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for the students of Master study programme „Philology (Russian philology). The goal of the course is to familiarize students with the methodologies and principles of analysis of contemporary art text.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Lirikas teorija un Eiropas vārsmošanas sistēma
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija (krievu filoloģija)
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Genādijs Markovs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras docents,
Anna Stankeviča, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc. profesore
Nadežda Fjodorova, Mg. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras lektore

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Filoloģijas bakalaura programmas literatūras vēstures kursi

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts akadēmiskās maģistra studiju programmas "Filoloģija (krievu filoloģija), literatūrzinātne" 1. studiju gada studentiem.

Kursa mērķis ir - iepazīstināt maģistrantus ar Eiropas lirikas galvenajiem teorētiskajiem priekšstatiem, ar vārsmošanas sistēmas dominantēm, dot maģistrantiem teorētiskās zināšanas par dzejas un lirikas fenomenu, par strofiku, par ritma sistēmu.

Kursa plāns:

20 st. – lekcijas, 20. st. – semināri

1. tēma. **Eiropas vārsmošanas sistēmas jēdziens. Dzeja un lirika kā jēdzieni.**

Eposs, lirika, drāma. Dzejas un lirikas īpatnības: dažādi aspekti.

2. tēma. **Dzeja un proza.**

Dzejolis prozā kā fenomens. Metriskā proza, ritmizētā proza, dzejas figūras. Vārsmdalījums. Atskaņas.

3. tēma. **Metrika.**

Jēdziens "metriskā sistēma".

Sillabiskā sistēma. Krievu 17.-18. gs. sillabiskā sistēma. Japāņu, itāļu un franču sillabika. Pseudosillabiskā vārsmošana. Sillabikas izmantošana 19.-20. gs. dzejā. Sillabikas dažādi modeļi.

Sillabotoniskā sistēma. Metrs. Ikti. Anakrūza un cezūra sillabotonikas kontekstā. Sillabotonikas visspožākās lappuses: piemēri. Sillabotoniskā sistēma attīstībā. Sillabotonika un mūsdienu dzeja.

Toniskā sistēma. Daļenieks, taktometrs, akcentētās un brīvās vārsmas. Toniskās sistēmas dinamika un attīstība. Logaēdi kā fenomens. Logaēdu dažādas formas: Alkaja strofa, Sapfo strofa... Metrisko struktūru praktiskā analīze: 19. un 20. gs. dzejas izmantošana. Metrikas problēmu interpretācija mūsdienu teorētiskajā literatūrā.

4. tēma. **Strofika un ritmika.**

Ritmikas dominantes. Ritmikas veidi. Konkrētie piemēri. *Strofika kā lirikas teorijas nozare.* Strofikas piemēri: monoritms, sešrinde, astoņrinde, oktāva, deviņvārsmnieks, Spensera strofa, odiskā strofa, Oņegina strofa, tercina, brīvā strofa, trioleta, kancone utt. Citi varianti.

Ritmisko un strofisko struktūru analīze 19. un 20. gs. dzejā.

5. tēma **Ritmikas un strofikas problemātika:** mūsdienu teorētiskās literatūras interpretācijas.

Teorētiskās literatūras apskats:

dažādas skolas un pieejas, jēdzienu traktējumi. Mūsdienu pētījumu problemātika. Dzejas analīzes problēmas.

6. tēma. **Mūsdienu dzeja kā fenomens** (teorētiskais aspekts). Postmodernisma dzeja un lirikas teorija. Lirikas teorijas tradicionālisms un novatorisms.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Гаспаров М. Л. Очерк истории европейского стиха. Москва, 1989.
2. Гаспаров М. Л. Современный русский стих. Москва, 2001.
3. Гинзбург Л. О лирике. Ленинград, 1974.
4. Жирмунский В. Теория стиха. Москва, 1975.
5. Лотман Ю. М. Анализ поэтического текста. Ленинград, 1971.
6. Мысль, вооруженная рифмами. Ленинград, 1983.
7. Сильман Т. Заметки о лирике. Ленинград, 1977.
8. Тарановский К. О поэзии и поэтике. Москва, 2000.
9. Томашевский Б. Теория литературы. Поэтика. Москва, 2003.
9. Тынянов Ю. Н. Проблемы стихотворного языка. Москва, 1995.
10. Холшевников В. Е. Основы стихосложения. Москва, 2004.
11. Эткинд Е.Г. Проза о стихах. С.-Петербург, 2001.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Эйхенбаум Б. О поэзии. Ленинград, 1989.
2. Гаспаров М. Л. Русский стих. Учебный материал по литературоведению. Даугавпилс, 1989.
3. Эткинд Е. Г. Разговор о стихах. Москва, 1970.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Rakstu krājumi „Русская поэзия: год ... (1918 - 1922)». Daugavpils, “Saule”
Интернет-энциклопедия русской литературы: <http://www.ok.llxll.ru>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā maģistra studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija)”, C daļa (literātrzinātne)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Theory of lyric and the European system of versification

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for the 1st year students of Master study programme „Philology (Russian philology), literary science”. The goal of the course is to introduce students to the basic theoretical notions about European lyric, the dominants of the system of versification, provide theoretical knowledge of poetry and lyric, strophic and the system of rhythm.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Krievu postmodernisms 20.gs. 80.-90. g. literārajā sistēmā
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Genādijs Markovs, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras docents,
Elīna Vasiļjeva, Dr. philol., Komparatīvistikas institūta asoc. profesore

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

„Krievu literatūras vēsture: XX.- XXI gs.”, bakalaura studiju programmas „Krievu filoloģija” A1 daļa

Kursa anotācija:

Studiju kurss paredzēts maģistrantūras programmas 2. studiju gada studējošiem.

Kursa mērķis ir paplašināt studējošo zināšanas par postmodernisma problemātiku un apskatīt postmodernisma raksturīgākās pazīmes uz vienas nacionālās (krievu) kultūras piemēra. Studiju kurss paredz aktīvu studējošo dalību semināros, kā arī patstāvīgu praktisku pētījumu veikšanu.

Kursa plāns:

Lekciju skaits – 20 kontaktstundas, semināri –20 kontaktstundas.

1. Postmodernisms kā zinātniskā problēma. Pamatjēdzieni. Rietumeiropas postmoderna izpratne.
2. Krievu postmoderna situācijas īpatnība. Politiskais aspekts. Kulturoloģiskais aspekts.
3. Postmodernisma virzieni. Konceptuālisms.
4. A. Bitova „Puškina nams” kā krievu literārā postmoderna sākumi: teorētiskās diskusijas ap romānu..
5. Postmodernisms krievu dzejā. D. Prigovs. L. Rubenšteins.
6. 21. gs. sākuma postmodernisms literatūrā. V. Piļevins.
7. Postmodernisms vizuālajā mākslā. Grafiti. Instalācija.
8. Postmoderna situācija krievu mūzikā. Pop-mūzika. Krievu roks. Bardu tradīcija un postmoderns.
9. Postmodernisms: kino un teātris.
10. Internets un postmoderns. Grāmata internetā. Tīkla literatūra.
11. Sazināšanas sistēma postmoderna situācijā. E- mail un SMS kultūra.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. *Курицын В.* Русский литературный постмодернизм. – Москва, ОГИ, 2000.
2. *Липовецкий М.* Русский постмодернизм. – Екатеринбург, 1997.
3. *Харт К.* Постмодернизм. – Москва, Фаир- Пресс, 2006.
4. *Коваленко А.* Литература и постмодернизм. – Москва, 2004.
5. *Затонский Д.* Модернизм и постмодернизм. Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств. – Москва, 2000.
6. *Смоленский В.* Русская сетевая литература. – <http://www/susi/ru/sapporo2000.html>
7. *Кнабе Г.* Местоимения постмодерна.- Москва, РГГУ, 2004.
8. *Богданова О.* Постмодернизм в контексте современной русской литературы. – Санкт-Петербург, 2004.
9. *Гик Ю.* Золушка современного искусства (введение в мейл-арт)// НЛО. – 1999, 5.
10. *Кабаков И.* Три инсталляции. – Москва, 2002.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. *Эпштейн М.* Истоки и смысл русского постмодернизма.// Звезда. – 1996, 8.
2. *Карпов А.* Русский постмодернизм в отечественной науке и литературе.// Филологические науки. – 2002, 1.
3. *Трофимова Е.* Стилиевые реминисценции в русском постмодернизме.// Общественные науки и современность. – 1999, 4.
4. *Лиотар Ж.-Ф.* Заметка о смысле «пост».// Иностранная литература. – 1994, 1.
5. *Делез Ж.* Платон и симулякр.// НЛО – 1993, 5.
6. *Усовская Э.* Постмодернизм. – Москва, 2006.
7. *Постмодернизм.* Энциклопедия. – Москва, 2001.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

<http://tenera.rinet.ru>
<http://chernovik.info/>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (literatūrzinatne)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Russian Postmodernism (80-90 years XX cent.) in Literary System

Kursa anotācija angļu valodā:

The aim of the study course is to improve students' knowledge about the Russian postmodernism theory and basis art texts. The special attention is given theoretical to discussions about a problem of a postmodern. The rate provides active participation of students in discussion of the newest clauses and the analysis of texts

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Rietumu Eiropas literatūras krievu recepcija
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija (krievu filoloģija)
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Anna Stankeviča, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc. profesore,
Fjodors Fjodorovs, Dr. habil. philol., Komparatīvistikas institūta profesors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts akadēmiskās maģistra studiju programmas “ Filoloģija (krievu filoloģija)” studentiem. Rietumeiropas literatūras recepcijas nozīmīgākie posmi . Eiropas daiļdarbu krievu recepcijas īpatnības XYIII, XIX un XX gs.

Kursa plāns:

Lekcijas - 20 st; semināri – 20 st.

- tēma. **Recepcija kā kultūru dialogs.**
Recepcijas fenomens: lasīšana, tulkojums, pētišana, adoptēšana. Kultūras simbols, mīts, tēls. Krievu tulkojumu kultūra.
- tēma. **Antīkā pasaule krievu kultūrā.**
Grieķu un Romas vēsturnieki. Homēra eposa tulkojumi (N.Gņedičs, V.Žukovskis).
Senās Grieķijas drāma Krievijā. Romas „zelta laikmeta” dzejas tulkojumi krievu valodā.
- tēma. **Dante krievu kultūra.**
Dantes daiļrades fenomens krievu XIX un XX gs. literatūra un kultūrā.
- tēma. **M.Servantesa daiļrade Krievijā.**
Dona Kihota tēls XIX-XX gs. Krievijas mākslinieciskajā apziņā.
- tēma. **Francijas racionālisms Krievijā.**
Klasicisma traģēdiju un komēdiju recepcija. Lafontens un krievu fabula. Apgaismības literatūra Krievijā.
- tēma. **„Krievu Šekspīrs”.**
V. Šekspīrs un A.Puškins. V.Šekspīrs krievu XIX un XX gs. literatūrā un literārā kritikā. V. Šekspīrs Krievijas kinematogrāfā.
- tēma. **J.V.Gēte krievu kultūrā.**
„Fausts” XIX –XX gs. tulkojumos (N.Holodkovskis, B.Pasternaks). „Fausts” A.Puškina, I.Turģeneva, F.Dostojevskā, XX gs. rakstnieku daiļradē.
- tēma. **Eiropas romantisms krievu kultūrā.**
D.G. Bairaona daiļrade Krievijā. Vācu romantisms krievu kultūrā (E.T.A.Hofmanis, H.Heine).
- tēma. **Franču XIX gs. dzeja krievu literatūrā.**
„Parnasa” dzejnieki un krievu akmeisms. Francijas simbolisma recepcija Krievijā.
- tēma. **E.Hemingveis Krievijas XX gs. 2. puses kultūrā.**
Rakstnieka personības mīts un mīta atspoguļojums literatūrā. E.Hemingveja daiļrades recepcija.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Lekciju un semināru apmeklēšana.
Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Античное наследие в культуре России (отв.р.. Г.С.Кнабе). Москва, 1996.
2. Асоян А.А. Данте и русская литература. Свердловск, 1989.
3. Вожди умов и моды. Чужое имя как наследуемая модель жизни. Москва, 2003.
4. Гаспаров М.Л. Фригийский стих на вологодской почве. *Избранные труды. Т.111. О стихе*. Москва, 1997.
5. Голенищев-Кутузов Н.Н. Творчество Данте и мировая культура. Москва, 1991.
6. Жирмунский М.М. Байрон и Пушкин. Ленинград, 1978.
7. Жирмунский М.М. Гете в русской литературе. Ленинград, 1982.
8. Кнабе Г.С. Русская античность: Содержание, роль и судьба античного наследия в культуре России. Москва, 1999.
9. Левин Ю.Д. Шекспир и русская литература XIX века. Ленинград, 1988.
10. Немцы в России: проблемы культурного взаимодействия. Санкт-Петербург, 1998.
11. Немцы в России: русско-немецкие научные и культурные связи. Санкт-Петербург, 2000.
12. Сервантес и всемирная литература. Москва, 1989.

Literatūra (02-papildliteratūra):

Ауэрбах Э. Мимесис. Изображение действительности в западноевропейской литературе. Москва-Санкт-Петербург, 2000.
Виппер Ю.Б. Творческие судьбы и история. Москва, 1990.
Голенищев-Кутузов Н.Н. Итальянское возрождение и славянские литературы XV-XVI вв. Москва, 1993.
Грбарь-Пассек М. *Античные сюжеты и формы в западноевропейской литературе*. Москва, 1966.
Жирмунский М.М. Сравнительное литературоведение. Восток и Запад. Ленинград, 1989.
Казнина О. Русские в Англии: русская эмиграция в контексте русско-английских литературных связей первой половины XX в. Москва, 1997.
Конрад Н.И. Запад и Восток. Москва, 1992.
Немцы и развитие образования в России. Санкт-Петербург, 1998.
Немцы в России: русско-немецкий диалог. Санкт-Петербург, 2001.
Раков Ю.Ф. *Скульптурный Олимп Петербурга. Путешествие в антично-мифологический Петербург*, Санкт-Петербург, 2000.
Топоров В.Н. *Из истории Петербургского Аполонизма*. Москва, 2004
Redlich M. Lexikon deutschbaltischer Lieteratur. Köln, 1989.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Дантовские чтения. Москва, 1971-1987.
Россия и Германия. Выпуск 1, 2. Москва, 1999, 2001.
Сервантесовские чтения. Ленинград, 1985, 1988.
Шекспировские чтения. Москва, 1976, 1977.

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā maģistra studiju programma „Filoloģija (krievu filoloģija)”, C daļa (literatūrzinatne)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Western European literature's reception in Russia.

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for the 1st year students of Master study programme „Philology (Russian philology)”. The course regards the significance of different Western European texts from Antiquity to XX century in Russian culture.

Kursa nosaukums	Drāmas teorija
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Josifs Trofimovs, Krievu literatūras un kultūras katedras profesors,
Elīna Vasiļeva, Komparatīvistikas institūta asoc. profesore

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Krievu un rietumu literatūras kursi filoloģijas bakalaura programmā

Kursa anotācija:

Studiju kurss paredzēts maģistrantūras programmas 2. studiju gada studējošiem.
Kursa mērķis ir izveidot sistemātiskās zināšanas par drāmas teorijas vēsturisko attīstību, drāmas teorijas pamatjēdzieniem un mūsdienu metodoloģiju drāmas struktūras un drāmas vēstures izpētē. Studiju kurss paredz aktīvu studējošo dalību semināros, kā arī patstāvīgu praktisku pētījumu veikšanu.

Kursa plāns:

Lekcijas – 20 st., semināri –20 st.

12. Drāmas teorija kā zinātnes nozare. Priekšmets, metodoloģija, pamatjēdzieni.
13. Drāma kā literatūras veids. Tās attīstība. V. Haļizevs
14. Drāmas teorija antīkajā pasaule. Aristoteļa poētika kā drāmas teorijas aizsākumi.
15. Drāmas teorija Viduslaikos un renesansē. Pamatparadigmas. Žanru tapšana.
16. Drāmas teorija 17.-18. gs. Baroka drāmas struktūra.
17. Klasicisma drāmas teorija. Žanri, stili. Bualo teorija.
18. Drāmas teorija 19. gs. pirmajā pusē. Č. Lems. V. Igo. Brāļi Šlegeļi.
19. Drāmas teorijas attīstība 19. gs. Krievijā.
20. Drāmas teorija 19. gs. otrajā pusē. „Labi pataisīta drāma”. „Jaunā drāma”.
21. Modernisms un drāmas teorijas. F. Nīčes „Traģēdijas piedzimšana no mūzikas gara”. Symbolisms un drāma. Eksistenciālisms un drāma.
22. Antidrāmas teorija. E. Ionesko. Ž. Kokto.
23. Drāmas kompozīcija kā teorijas priekšmets. Volkenšteins.
24. Drāmas žanri kā teorijas priekšmets.
25. Drāmas valoda kā teorijas priekšmets. Replika, remarka. Personāži.
26. Drāma un teātris. Drāma un scenārijs. Dramatiskās darbības jēdziens

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Eksāmens.

Literatūra (01-mācību literatūra):

11. *Аникст*. Теория драмы от Аристотеля до Лессинга. – Москва, 1976.
12. *Аникст*. Теория драмы на Западе в первой половине 19 века: эпоха романтизма. – Москва, 1980.
13. *Аникст*. Теория драмы на Западе во второй половине 19 века. – Москва, 1988.
14. *Аникст*. Теория драмы в России от Пушкина до Чехова. – Москва, 1972.
15. *Аникст*. История учений о драме: теория драмы от Гегеля до Маркса. – Москва, 1983.
16. *Бентли Э.* Жизнь драмы.- Москва, 2004.
17. *Волькинштейн В.* Драматургия. – Москва, 1960.
18. *Котышева Д.* Вопросы теории драмы: действия, композиция, жанр. – Москва «Архив», 2000.
19. *Поляков М.* О театре. Поэтика, семиотика, теория драмы. – Москва, 2000.
20. *Хализев В.* Драма как род литературы. – Москва, 1986.

Literatūra (02-papildliteratūra):

8. *Шубина И.* Драматургия и режиссура зрелищ. Игра, сопровождающая жизнь. – Москва, 2006.
9. *Берковский Н.* Литература и театр. – Москва, 1969.
10. *Граник Г., Концевая Л.* Драматурги, драматургия, театр. – Москва, 2001.
11. *Зингерман Б.* Очерки истории драмы 20 века. – Москва, 1979.
12. *Хализев В.* Драма как явление искусства. – Москва, 1978.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

«Театр»
«Театральная жизнь»
„Teātra vēstnesis”

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (literatūrzinātne)

Kursa nosaukums angļu valodā:

The Theory of Drama

Kursa anotācija angļu valodā:

The aim of the study course is to improve students' knowledge about the Historical development of a theory of drama, the basic terms and concepts, modern methodology of research of structure of a drama and history of a drama.

Piezīmes:

VALODNIECĪBA

Kursa nosaukums	Sociolingvistika
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Jeļena Koroļova, Slāvu valodniecības katedra, asoc. profesore,
Gaļina Pitkeviča, Slāvu valodniecības katedra, docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programma "Krievu filoloģija"

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts maģistra studiju programmas "Krievu filoloģija" studentiem. Mūsdienu sociolingvistiskās problēmas gan no teorētiskā, gan no praktiskās zināšanu izmantošanas viedokļa.

Kursa plāns:

20 lekcijas un 20 semināri

1. Valodas attīstības vispārīgi un atsevišķie faktori. Valodas un sabiedrības sakari.
2. Valodas vēstures sakari ar tautas vēsturi. Valodu kontakti.
3. Valoda un kultūra. Divvalodība kā sociālā parādība. Bilingvisms un diglosija.
4. Valoda kā sociāli vēsturiskā norma. Valodas normas tipi: uzuss, literārā valoda, valodas stili.
5. Valodas eksistēšanas formas: literārā valoda, tautas sarunvaloda, koinēja (interdialekts), vienkāršruna, valoda-pidžins, kreoliskā valoda, vietēja izloksne (teritoriāls dialekts), sociāls dialekts (profesionālā runs un sociālu grupu runa).
6. Sociums kā valodas attīstības svarīgākais ārējais faktors. Sociālas novācijas un to atspoguļojums valodā. Stihija un regulēšana valodas attīstībā. Valodas prognozēšana, normēšana, plānošana, būvēšana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

- Аврурин В. А. О предмете социальной лингвистики // Вопросы языкознания, 1975, № 4.
Беликов В. И., Крысин Л. П. Социolingvistika. – Москва. – 2001.
Вайнрайх У. Одноязычие и многоязычие // Новое в лингвистике. Вып. 6. – Москва. – 1972.
Гак В. Г. К типологии форм языковой политики // Вопросы языкознания, 1989, № 5.
Дьячков М. В. Специфика процессов пиджинизации и креолизации языков // Вопросы языкознания, 1988, № 5.
Комлев Н. Г. Лингвистическая аксиология // Теоретические проблемы социальной лингвистики. – Москва. – 1981.
Крысин Л. П. Русское слово, свое и чужое. Исследования по современному русскому языку и социolingvistике. – Москва. – 2004.
Лабов У. Исследование языка в его социальном контексте // Новое в лингвистике. Вып. 7. – Москва. – 1975.
Массовая культура на рубеже XX – XXI веков: человек и его дискурс. – Москва. – 2003.
Мечковская Н. Б. Социальная лингвистика. – Москва. – 1996.

Literatūra (02-papildliteratūra):

Мечковская Н. Б. Постсоветский русский язык: новые черты в социолингвистическом статусе // Russian Linguistics, 3. – 2005. – 49-70.
Стеблин-Каменский М. И. Возможно ли планирование языкового развития? // Вопросы языкознания. 1968, № 3.
Швейцер А. Д., Никольский Л. Б. Введение в социолингвистику. – Москва. – 1978.
Эрвин-Трипп С. Социолингвистика в США // Вопросы языкознания. 1976, № 1.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

«Вопросы языкознания», «Вестник Московского университета. Серия 9, Филология.»

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Sociolinguistics

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for students of master's degree syllabus “Russian Philology”. The contemporary problems of social linguistics from theoretical and practical point of view. Connections between national history and history of language.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Funkcionālā gramatika
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	6
Kredītpunkti	3
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	60
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Anatolijs Kuzņecovs, Slāvu valodniecības katedra, asoc. profesors.,
Gaļina Pitkeviča, Slāvu valodniecības katedra, docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programma "Krievu filoloģija" A daļas kursi *MKLV morfoloģija, MKLV sintakse*

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts maģistra studiju programmas "Krievu filoloģija" studentiem. Starplīmeņu valodas vienības sakari un to funkcijas. Teikuma semantika: propozicionālais saturs un komunikatīvais uzdevums.

Kursa plāns:

30 lekcijas, 30 semināri

1. Teikuma loģiski formālā analīze un tā semantika. Teikuma locekļi – galvenie locekļi (priekšmets un izteicējs) un palīglocekļi (apzīmētājs, papildinātājs un apstāklis).
2. Teikums un izteikums. Struktūras shēma un tās realizācija. Teikuma paradigma.
3. Predikatīvitate: modalitāte, laiks un persona. Teikuma locekļi, kuri izteic predikativitāti.
4. Vārdu šķīra un leksiskā nozīme. Pretrunība starp formu un nozīmi.
5. Identificējošā un predikāta leksika.
6. Propozīcija kā elementārais notikums, apzīmētais ar vienu signifikatīvu vārdu.
7. Verbu semantiski funkcionālā analīze: pilnnozīmes verbi, pusnozīmes verbi un palīgverbi; akcionālie un neakcionālie verbi. Teikuma paradigma ar dažādiem verbiem.
8. Verbu kombinēšana ar dažādiem priekšmetu tiem (personālie, substancionālie, lokatīvie, propozicionālie).
9. Pārvietošanas verbi. Kombinēšana ar aktantiem.
10. Eksistēšanas verbi.
11. Mainīšanas verbi.
12. Fāzes verbi.
13. Lietvārdu semantiski funkcionālā sistēma: personālie, substancionālie, temporālie, lokatīvie – ieidentificējošā un propozicionālā leksika.
14. Aktīvā un pasīvā konstrukcija. Subjekts un objekts.
15. Noteiktas, nenoteiktas personas un bezpersonas teikumi.
16. Morfoloģisko formu primārā un sekundārā nozīme.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Referāts un eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

Авилова Н.С. Вид глагола и семантика глагольного слова. - Москва. - 1977.
Адмони В.Г. Грамматический строй как система построения и общая теория грамматики. - Ленинград. - 1988.
Арутюнова Н.Д. Глава четвертая: Грамматика, раздел: Синтаксис// Общее языкознание. Внутренняя структура языка. Отв. ред. Б.А.Серебренников. - Москва. - 1972.

Арутюнова Н.Д. Предложение и его смысл. - Москва. - 1978.
 Белошапкова В.А. Современный русский язык. Синтаксис. - Москва. - 1977.
 Бондарко А.В. Вид и время русского глагола. - Москва. - 1971.
 Бондарко А.В. Грамматическая категория и контекст. - Ленинград. - 1971.
 Бондарко А.В., Буланин Л.Л. Русский глагол. - Ленинград. - 1967.
 Всеволодова М.В. Способы выражения временных отношений в современном русском языке. - Москва. - 1975.
 Грамматика современного русского литературного языка. - Москва. - 1970.
 Звегинцев В.А. Предложение и его отношение к языку и речи. - Москва. - 1978.
 Золотова Г.А. Очерк функционального синтаксиса русского языка. - Москва. - 1973.
 Золотова Г.А. Коммуникативные аспекты русского синтаксиса. - Москва. - 1986.
 Золотова Г.А. Синтаксический словарь. Репертуар элементарных единиц русского синтаксиса. - Москва. - 1988.
 Золотова Г.А., Онипенко Н.К., Сидорова М.Ю. Коммуникативная грамматика русского языка. - Москва. - 1998.
 Кокорина С.И. О семантическом субъекте и особенностях его выражения в русском языке. - Москва. - 1979.
 Красильникова Е.В. Имя существительное в русской разговорной речи. Функциональный аспект. - Москва. - 1990.
 Кузнецов А.М. Местоименные глаголы в русской речи// Teksto analizė ir interpretacija. Tarptautinės konferencijos pranešimai. Šiauliai, 1998 m. lapkričio 11–12 d. – Šiauliai: Šiaulių universitetas. – 1998. – lpp.159–165.
 Кузнецов А.М. Основная единица синтаксиса// Valoda–1995. Humanitārās fakultātes V zinātniskie lasījumi. Sērija A. Zinātniskie raksti. 4.sējums. – Daugavpils: DPU. – 1996. – 106.–111. lpp.
 Поспелов Н.С. О разграничении прямого и относительного употребления форм настоящего времени в русском языке// Проблемы современной филологии. Сборник статей к 70-летию академика В.В.Виноградова. - Москва. - 1965.
 Поспелов Н.С. О двух рядах грамматических значений глагольных форм времени в современном русском языке// Вопросы языкознания, 1966, № 2.
 Поспелов Н.С. О соотношении грамматических значений глагольных форм времени в русском языке// Проблемы современной лингвистики. - Москва. - 1968.
 Поспелов Н.С. О выражении категории определенности/неопределенности временными значениями русского глагола в форме прошедшего совершенного// Памяти академика В.В.Виноградова. - Москва. - 1971.
 Прияткина А.Ф. Раздел третий. Семантическая сложность простого предложения (полипропозитивность)// А.Ф.Прияткина. Синтаксис осложненного предложения. - Москва. - 1990.
 Русская грамматика. Том II. - Москва. - 1980.
 Сидорова М.Ю. Современный русский язык. Морфология. Учебное пособие. - Москва. - 1998.
 Сиротинина О.Б. Лекции по синтаксису русского языка. - Москва. - 1980.
 Степанов Ю.С. Имена. Предикаты. Предложения. Семиологическая грамматика. - Москва. - 1981.
 Шелякин М.А. Категория вида и способы глагольного действия. - Таллин. - 1983.

Literatūra (02-papildliteratūra):

Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. ("Языки русской культуры"). - Москва. - 1998.
 Балли, Ш. Французская стилистика. - Москва. - 1961.
 Богуславский И.М. Сфера действия лексических единиц. ("Языки русской культуры"). - Москва. - 1996.
 Бюлер, Карл. Теория языка. Репрезентативная функция языка. Перевод с немецкого. ("Языковеды мира"). - Москва. - 1993.
 Вендлер З. Причинные отношения. Пер. с англ.// Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XVIII. Логический анализ естественных языков. - Москва. - 1986.
 Виноградов В.В. Стиль "Пиковой дамы"// Виноградов В.В. Избранные труды. О языке художественной прозы. - Москва. - 1980.
 Грабье Вл. Семантика русского императива// Сопоставительное изучение грамматики и лексики русского языка с чешским и другими славянскими языками. - Москва. - 1983.
 Камынина А.А. Современный русский язык. Синтаксис простого предложения. Осложнение простого предложения полупредикативными членами. (Пособие для слушателей ФПК). - Москва. - 1983.
 Кибрик А.Е. Подлежащее и проблема универсальной типологии языка// Известия АН СССР. Сер. Лит. и яз. 1979. Т. 38, № 4.
 Клобуков Е.В. К вопросу о границах парадигмы русского слова// Вопросы русского языкознания. Выпуск 2. Под ред. К.В.Горшковой. - Москва. - 1979.
 Клобуков Е.В. Семантика падежных форм в современном русском литературном языке. - Москва. - 1986.
 Королькова А.В. Общие и частные значения категории лица глагола (на материале брянских говоров)// Функциональный анализ грамматических категорий и единиц. - Ленинград. - 1976.
 Падучева Е.В. О семантике синтаксиса. Материалы к трансформационной грамматике русского языка. - Москва. - 1974.
 Теньер, Л. Основы структурного синтаксиса. ("Языковеды мира"). - Москва. - 1988.
 Теоретические проблемы синтаксиса современных индоевропейских языков. - Ленинград. - 1975.
 Типология конструкций с предикатными актантами. - Ленинград. - 1985.
 Фреге, Г. Смысл и денотат. Пер. с нем. Е.Э.Разлоговой// Семиотика и информатика. Opera selecta. Сборник научных статей. Выпуск 35. ("Языки русской культуры"). - Москва. - 1997.

Фреге, Г. Понятие и вещь. Пер. с нем. Е.Э.Разлоговой// Семиотика и информатика. Opera selecta. Сборник научных статей. Выпуск 35. ("Языки русской культуры"). - Москва. - 1997.

Хабургаев Г.А. Реализация валентностей нулевого глагола движения в современном русском языке// Вопросы русского языкознания. Выпуск 2. Под ред. К.В.Горшковой. - Москва. - 1979.

Чернейко Л.О. Позиция наблюдателя в художественном тексте как импликатура метафорической номинации// Вестник МГУ. Серия Филология. 1966 № 1.

Яковлева Е.С. Фрагменты русской языковой картины мира (модели пространства, времени и восприятия). ("Язык. Семиотика. Культура"). - Москва. - 1994.

Яковлева Е.С. Фрагмент русской языковой картины времени// Вопросы языкознания, 1994, № 5.

Яковлева Е.С. Языковое отражение циклической модели времени// Вопросы языкознания, 1992, № 4.

Яковлева Е.С. О некоторых моделях пространства в русской языковой картине мира// Вопросы языкознания, 1993, № 4.

Barnetová V., Běličá-Křížková H., Leška O., Skoumalová Z., Straková V. Русская грамматика. Том 2. - Praha. - 1979.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Бердник Л.Ф. Предложения со значением желательности// Русская речь, 1988, № 6.

Зарецкая Е.И. Формы повелительного наклонения в русском языке// Филологические науки, 1976, № 3.

Онипенко Н.К. О субъектной перспективе каузативных конструкций// Вопросы языкознания, 1985, № 2.

Онипенко Н.К. Идея субъектной перспективы в грамматике// Русистика сегодня. 1994, № 3.

Степанов Ю.С. Иерархия имен и ранги субъектов// Известия АН СССР. Сер. Лит. и яз., 1979. Т. 38, № 4.

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Functional grammar of Russian

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for students of master's degree syllabus "Russian Philology".
The connections between different levels of language and functions of language units. The semantics of sentence: propositional meaning and communicative task.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Krievu literārās valodas vēsture
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Anatolijs Kuzņecovs, Slāvu valodniecības katedra, asoc. profesors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programma "Krievu filoloģija" A daļas kursi MKLV

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts maģistra studiju programmas "Krievu filoloģija" studentiem. Literārās valodas normu formēšanas avoti un apstākļi visos posmos. Rakstu valodas heterogēnais raksturs visos tās attīstīšanas posmos.

Kursa plāns:

20 st. - lekcijas, 20 st. - semināri

1. Literārās valodas jēdziens. Literārās valodas vēsture kā normas vēsture un tās realizēšana.
2. Rakstniecības tradīcijas izcelšanās Senajā Krievijā. Rakstu pieminekļu tipi.
3. Literārās valodas izcelšanās hipotēžu kritiskais apskats.
4. Krievu baznīcslāvu redakcijas formēšana.
5. Rakstu izruna un ortogrāfija.
6. Rakstu un runas valoda 14.-17. gadsimtos. "Otrā dienvidslāvu ietekme".
7. Lietišķā valoda un ātrraksts.
8. Dienvidrietumu ietekme un baznīcslāvu valodas gramatikas.
9. Jaunas literārās valodas formēšana 17.-18. gadsimtos.
10. Krievu literārās valodas pirmās gramatikas.
11. M. Lomonosova valodas programma.
12. Jaunās literārās valodas normu stabilizēšana 19. gadsimta sākumā. N. Karamzina loma.
13. Baznīcslāvu un krievu valodas sintēze A. Puškina daiļradē.
14. Literārā valoda 19. gadsimta otrajā pusē.
15. Literārā valoda 20. gadsimtā. Postpadomju posms.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

- Горшков А.И. История русского литературного языка. - Москва. - 1969.
Горшков А.И. Теория и история русского литературного языка. - Москва. - 1984.
Ефимов А.И. История русского литературного языка. - Москва. - 1954 (и др. изд.).
Запольская Н.Н. История русского литературного языка. Методические указания для студентов филологический факультетов гос. университетов. - Москва. - 1991.
Ковалевская Е.Г. История русского литературного языка. - Москва. - 1978.
Кожин А.Н. Литературный язык Киевской Руси. - Москва. - 1981.
Кожин А.Н. Литературный язык Московской Руси. - Москва. - 1984.

Кожин А.Н. Литературный язык допушкинской поры. - Москва. - 1986.
Ларин Б.А. Лекции по истории русского литературного языка (X - середина XVIII в.). - Москва. - 1975.
Левин В.Д. Краткий очерк истории русского литературного языка. Изд. 2-ое, испр. и дополн. - Москва. - 1964.
Мещерский Н.А. История русского литературного языка. - Ленинград. - 1981.
Судавичене Л.В., Сердобинцев Н.Я., Кадыкалов Ю.Г. История русского литературного языка. - Ленинград. - 1984.
Успенский Б.А. Краткий очерк истории русского литературного языка XI-XIX вв. ("Языки русской культуры"). - Москва. - 1994.
Успенский Б. А. История русского литературного языка (XI-XVII вв.). - Москва. - 2002.

Словари и хрестоматии

Обнорский С.П., Бархударов С.Г. Хрестоматия по истории русского языка. Часть первая. Изд. 2-ое. - Москва. - 1952; Часть вторая. Выпуск первый. Выпуск второй. - Москва. - 1948.
Срезневский И.И. Материалы для словаря древнерусского языка. Тт. I-III. - Москва. - 1958 (и др. изд.).
Хрестоматия по истории русского языка. Авторы составители В. В. Иванов, Т. А. Сумникова, Н. П. Панкратова. - Москва. - 1990.

Literatūra (02-papildliteratūra):

[*Барсов А.А.*] "Российская грамматика" А. А. Барсова. - Москва. - 1981.
Виноградов В.В. Очерки по истории русского литературного языка XVII-XIX веков. - Москва. - 1982.
Виноградов В.В. Избранные труды. История русского литературного языка. - Москва. - 1978.
Живов В.М. Язык и культура в России XVIII века. ("Языки русской культуры"). - Москва. - 1996.
Запольская Н. Н. «Общий» славянский литературный язык: типология лингвистической рефлексии. - Москва. - 2003.
Колесов В.В. Древнерусский литературный язык. - Ленинград. - 1989.
Копорская Е.С. Семантическая история славянизмов в русском литературном языке нового времени. Отв. ред. Н. Ю. Шведова. - Москва. - 1988.
Кузнецов А.М. Краткие и полные формы прилагательных в XI-XIV вв. (в сопоставлении по жанрам древнерусской письменности). - Даугавпилс. - 1983.
Ремнева М.Л. Литературный язык Древней Руси. Некоторые особенности грамматической нормы. - Москва. - 1988.
Ремнева М.Л. История русского литературного языка. - Москва. - 1995.
Соболевский А.И. История русского литературного языка. Изд. подготовил А. А. Алексеев. - Ленинград. - 1980.
Трубецкой Н.С. История. Культура. Язык. ("Филологи мира"). - Москва. - 1995.
Успенский Б.А. Из истории русского литературного языка XVIII начала XIX века. Языковая программа Карамзина и ее исторические корни. - Москва. - 1985.
Успенский Б.А. История русского литературного языка (XI-XVII вв.). - München. - 1987.
Успенский Б.А. Языковая ситуация Киевской Руси и ее значение для истории русского литературного языка. (IX Международный съезд славистов. Доклады). - Москва. - 1983.
Успенский Б.А. Избранные труды. Том III. Общее и славянское языкознание. ("Языки русской культуры"). - Москва. - 1997.
Хабургаев Г. А. "Средний штиль" М. В. Ломоносова в контексте истории русского литературного языка// Вопросы языкознания, № 3. - 1983.
Хабургаев Г.А. Старославянский - церковнославянский - русский литературный// История русского языка в древнейший период. (Вопросы русского языкознания, вып. 5). - Москва. - 1984.
Хабургаев Г.А. Дискуссионные вопросы истории русского литературного языка (древнерусский период) // Вестник Московского университета. Серия 9, Филология. № 2. - 1988.
Якубинский Л.П. История древнерусского языка. - Москва. - 1953.
Портал www.auditorium.ru
Портал www.gramota.ru

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

«Вопросы языкознания», «Вестник Московского университета. Серия 9, Филология.»

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

The history of Russian literary language

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for students of master's degree syllabus "Russian Philology".
The sources of norms of Old Russian literary language. Its heterogeneous character during all periods. Russian and Old

church Slavonic elements in its structure.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Krievu akcentoloģija
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5, 6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Gaļina Pitkeviča, Slāvu valodniecības katedras docente,
Anatolijs Kuzņecovs, Slāvu valodniecības katedras asoc. profesors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programmas "Krievu filoloģija" A daļas kurss "Mūsdienu krievu valodas fonētika"

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts *Krievu filoloģija (krievu valodniecība)* maģistrantiem. Šajā kursā aplūkoti krievu uzsvara fonētiskais un fonoloģiskais raksturs un mūsdienu krievu valodas akcentoloģiskā sistēma.

Kursa plāns:

Lekcijas – 20 st., semināri – 20 st.

1. Uzsvars un valodas struktūra. Uzsvars un vārds. Uzsvara fonētiskais un fonoloģiskais raksturs.
2. Uzsvara sintagmatiskais raksturojums.
3. Uzsvara paradigmatiskais raksturojums. Mainīgais akcents.
4. Mūsdienu krievu literārās valodas akcenta sistēma.
5. Neatvasinātie un atvasinātie vārdi.
6. Morfēmu fūzijas un aglutinatīvā pievienošana.
7. Apgūtie un neapgūtie vārdi.
8. Akcentu tipi.
9. Neatvasināto vārdu uzsvars. Atvasināto vārdu uzsvars.
10. Morfēmu akcentoloģiskā klasifikācija.
11. Lietvārdu uzsvars.
12. Īpašības vārdu uzsvars.
13. Vietniekvārdu un skaitļu vārdu uzsvars.
14. Darbības vārdu uzsvars.
15. Akcentu evolūcijas pamatvirzieni.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Аванесов Р.И. Русское литературное произношение. М., 1977.
2. Воронцова Л. Русское литературное ударение XVIII – XX вв. Формы словоизменения. М., 1979.
3. Дыбо В.А. Славянская акцентология. М., 1981.
4. Зализняк А. От праславянской акцентуации к русской. М.: Наука., 1985.
5. Колесов В.В. История русского ударения. Л., 1972.
6. Потехина А.А. Ударение. Киев, 1973.
7. Редькин В. Акцентология современного русского литературного языка. М., 1971.
8. Федянина Н. Ударение в современном русском языке. М., 1976.
9. Хазагеров Т. Ударение как средство дифференциации грамматических форм. Вопросы языкознания, 1973, № 4.
10. Штудинер М.А. Словарь образцового русского ударения. М.: Айрис, 2004.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Русская грамматика. М., 1980
2. Русское литературное произношение и ударение. Словарь-справочник. М., 1959
3. Орфоэпический словарь русского языка. М., 1985
4. Портал www.gramota.ru

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

«Вопросы языкознания», «Русская речь», «Мир русского слова», «Русский язык за рубежом»

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas “Krievu filoloģija” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Russian accent logy

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is designed for the master degree programme Russian philology (Russian linguistics). It is devoted to the description of phonetic and phonological characteristics of stress and the stress system in the Russian language.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Fonēma un morfēma vēsturiskā aspektā
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5,6
Kredītpunkti	3
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	60
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Gaļina Pitkeviča, Slāvu valodniecības katedras docente
Anatolijs Kuzņecovs, Slāvu valodniecības katedras asoc. profesors

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programmas “Krievu filoloģija” A daļas kurss *Krievu valodas vēsturiskā gramatika*

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts *Krievu filoloģija (valodniecība)* maģistrantiem. Šajā kursā aplūkoti fonētiskie un morfoloģiskie procesi, kuri tieši vai netieši paskaidro mūsdienu krievu valodas parādības, atklājas valodas parādības cēloņa un seku attiecības un vērtas vāļā valodas mainīšanas sistēmisko raksturu.

Kursa plāns:

Lekcijas – 30 st., semināri – 30 st.

Krievu valodas fonoloģiskās sistēmas evolūcija no sākotnēja stāvokļa līdz mūsdienu stāvoklim. Pamatperiodi tās attīstībā.

Austrumslāvu izlokšņu pirmsrakstu posma fonētiskā sistēma. Pamatmainīšanas pirmslāvu fonētiskajā sistēmā apskats. Kvantitīvo attiecību vokalisma sistēma pārveide kvalitatīvo. Vaļējas zilbes tendences izveidošana. Diftongisko savienojumu liktenis. Nazālo patskaņu izveidošana. Vēsturiskas alternācijas, saistītas ar nazālo patskaņu izveidošanu. 1. palatalizācijas līdzskaņu vēsture. 2. un 3. palatalizācijas līdzskaņu vēsture. Jotēšanas līdzskaņu vēsture. Pozicionālās fonēmu pārmaiņas pārveide vēsturiskās alternācijās.

Senkrievu valodas fonētiskā sistēma.

Senkrievu zilbes raksturojums. Pilnskaņu savienojuma vēsture. Palatalizēto līdzskaņu mīkstināšana. Senkrievu patskaņu sastāvs un sistēma pēc palatalizēto līdzskaņu mīkstināšanas. Senkrievu līdzskaņu sastāvs un sistēma pēc palatalizēto līdzskaņu mīkstināšanas. Reducēto Ъ un Ь zudums. Maiņas senkrievu valodas fonētiskajā sistēmā un fonētiski morfoloģiskajā vārda struktūrā sakarā ar reducēto patskaņu zudumu. Cietuma un mīkstinājuma kategorijas vēsture. A-runas vēsture. Patskaņu un līdzskaņu pārmaiņas kā vārddarināšanas un formu veidošanas svarīgais līdzeklis.

Morfoloģiskas pārmaiņas un tas tipi. Vārda morfoloģiskās sastāvdaļas un senkrievu fonētiskā sistēma. Vārda morfēmu pārdalījums un morfoloģiskais vienkāršojums.

Morfēmu veidi un to fonētiskais raksturojums. Morfēmu varianti un variācijas.**Prasības kredītpunktu iegūšanai:**

Kontroldarbi, eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Бирнбаум Х. Праславянский язык. Достижения и проблемы в его реконструкции. М., 1987.
2. Иванов В.В., Топоров В.Н. К постановке вопроса о древнейших отношениях батийских и славянских языков. // Исследования по славянскому языкознанию. М., 1961.
3. Иванов В.В. Историческая фонология русского языка. М., 1968
4. Иванов В.В. Историческая грамматика русского языка. М., 1990.
5. Хабургаев Г.А. Становление русского языка. М., 1980.
6. Шахматов А.А. Введение в курс истории русского языка, ч.1. Исторический процесс образования русских племён и наречий. Петроград, 1916.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Бернштейн С.Б. Очерк сравнительной грамматики славянских языков. М., 1961.
2. Филин Ф.П. Образование языка восточных славян. М.-Л., 1962
3. Филин Ф.П. Происхождение русского, украинского и белорусского языков. Л., 1972.
4. Трубачёв О.Н. Языкознание и этногенез славян. Древние славяне по данным этимологии и ономастики. // Вопросы языкознания, 1982, № 4.
5. Бошковиц Р. Основы сравнительной грамматики славянских языков. Фонетика и словообразование. М.: Высшая школа, 1984.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Žurnāli «Вопросы языкознания», «Вестник Московского университета. Серия 9, Филология.»

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas “Krievu filoloģija” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Phoneme and morpheme in historical aspect

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is designed for the master degree programme Russian philology (Russian linguistics). It deals with those phonetic and morphological processes, which directly and indirectly describe current developments in the Russian language, reveals cause and consequence relationships underlying linguistic phenomena, and offers a systematic description of language change.

Kursa nosaukums	Fonoloģija: mūsdienu problēmas un virzieni
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Gaļina Pitkeviča, Slāvu valodniecības katedras docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programmas "Krievu filoloģija" A daļas kurss "Mūsdienu krievu valodas fonētika"

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts maģistra studiju programmas „Krievu filoloģija” (*krievu valodniecība*) studējošiem. Kursa pamatā ir fonēmas teorija. Tas sastāv no divām daļām. Pirmajā tiek apskatīts dažādu fonoloģiskās koncepcijas raksturojums. Otrajā daļa tiek aplūkoti virzieni un problēmas mūsdienu fonoloģijā.

Kursa plāns:

Lekcijas – 20 st., semināri – 20 st.

1. Fonoloģijas priekšmets, uzdevumi un metodi.
2. Fonoloģijas vēsture. I. Boduena de Kurtene fonoloģiskā teorija.
3. Fonoloģijas skolas, tas līdzība un atšķirība.
4. Maskavas fonoloģiskās skolas teorija.
5. N.Trubeckoja fonoloģiskā koncepcija.
6. L.Ščerbas fonoloģiskā koncepcija.
7. Valodas kvantu fonoloģija (R. Jakobsons).
8. Londonas prosodijas skola.
9. Problēmas un virzieni mūsdienu fonoloģijā.
10. Paradigmatiskā fonoloģija.
11. Sintagmatiskā fonoloģija.
12. Komunikatīvā fonoloģija.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Referāts, eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Бенвенист Э. Общая лингвистика. М.: Прогресс, 1974.
2. Бодуэн де Куртене И. Фонема.// Бодуэн де Куртене И. Избранные труды по общему языкознанию.: В 2 т. М.:Изд-во АН СССР, 1963, Т. 1. С. 265-347
3. Журавлёв В. Фонема и коммуникация. Фонология и лингвистика XX века// Исследования по русской фонологии: Межвузовский сб-к научн. Трудов. Тамбов, 1987. С. 5-31

4. Зиндер Л. Основные фонологические школы.// Материалы семинара преподавателей общего языкознания. Л., 1967.
5. Киров Е. Фонология языка. Ульяновск, 1997.
6. Реформатский А. Из истории отечественной фонологии. Очерк. Хрестоматия. М.: Наука, 1970.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Панов М. Русская фонетика. М.: Просвещение, 1967.
2. Руделёв В. Фонология слова. Спецкурс по русскому языку. Тамбов, 1975.
3. www.ruslang.ru

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

«Вопросы языкознания», «Проблемы фонетики», «Русский язык в научном освещении», «Русский язык сегодня»

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Phonology: modern problems and directions

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is designed for the master degree programme Russian philology (Russian linguistics). It presents a study of the phoneme theory. The course consists of two parts, the first of which is devoted to the description of some phonological theories, and the second one focuses on problematic issues and trends in modern phonology.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Sinhronija un diahronija vārddarināšanā
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Jeļena Koroļova, Slāvu valodniecības katedra, asoc. profesore,
Gaļina Pitkeviča, Slāvu valodniecības katedra, docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programma "Krievu filoloģija" A daļas kurss *MKLV vārddarināšana*

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts maģistranta studiju programmas "Krievu filoloģija" studentiem. Vārddarināšana un morfēmika, to attieksme valodas vēsturē un mūsdienās. Radniecīgi vārdi, to nozīmes, stilistisks raksturs un morfēmu sastāvs vēsturē un šodien.

Kursa plāns:

20 st. - lekcijas un 20 - semināri

1. Sinhronija un diahronija valodā. Sarežģītības to norobežošanā.
2. Morfēma kā divpusīgā valodas vienība. Morfēmas robežas vārdā. Skaņu mija.
3. Morfēmu tipi.
4. Radniecīgi vārdi sinhronijā un diahronijā, to nozīmes vēsturē un šodien. Radniecības robežas.
5. Formālā un semantiskā motivācija.
6. Morfēmu un vārdu nozīme. Nozīmes pieaugšana.
7. Vārds kā atvasināšanas un reproducēšanas rezultāts.
8. Atvasināšanas veidi.
9. Vārddarināšanas zinātniskās skolas.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

- Азарх Ю.С.* Словообразование и формобразование существительных в истории русского языка. - Москва. - 1984.
Арутюнова Н.Д. Очерки по словообразованию в современном испанском языке. - Москва. - 1961.
Блинова О.И. Явление мотивации слов. - Томск. - 1984.
Косериу Э. Синхрония, диахрония и история // Новое в лингвистике. Вып. III. - Москва. - 1963. - С. 143-343.
Кубрякова Е.С. Что такое словообразование. - Москва. - 1965.
Кубрякова Е.С. Теория номинации и словообразование // Теория номинации. - Москва. - 1977.
Милославский И.Г. Вопросы словообразовательного синтеза. - Москва. - 1980.
Пронина И.В. Изучение трудных слов с применением этимологического анализа. Москва. - 1964.
Русский язык конца XX столетия (1985-1995). Отв. ред. Е.А.Земская. - Москва. - 1997.
Шанский Н.М. Очерки по русскому словообразованию. - Москва. - 1968.

Literatūra (02-papildliteratūra):

- Булаховский Л.А.* Деэтимологизация в русском языке // Труды Института русского языка АН СССР. Т.1. - Москва-Ленинград. - 1949. - С. 147-209.
Елитте Г. Неологизмы в современном русском языке в аспекте словообразовательных моделей и словообразовательных типов // Русистика сегодня. 1996, № 1. - С. 29-39.
Земская Е.А., Кубрякова Е.С. Проблемы словообразования на современном этапе // Вопросы языкознания. 1984, № 6. С. 112-123.
Копыленко М.М. Мотивация как фактор развития языка // Русистика сегодня. 1996, № 4. - С. 3-16.
Моисеев А.И. К теории словообразования (синхрония и диахрония в словообразовании) // Вестник Ленинградского университета. Вып. 2. 1974, № 8. - С. 112-117.
Улханов И.С. О совмещении значений морфем // Облик слова. - Москва. - 1997.
Хан-Пира Эр. Продуктивный и контрпродуктивный // Облик слова. - Москва. - 1997.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

- Шелихова Н.Т.* О словообразовательной продуктивности в синхронии и диахронии // Филологические науки. 1976, № 6. - С. 74-80.
www.ruslang.ru

Žurnāli «Вопросы языкознания», «Русский язык сегодня», «Русский язык в научном освещении»

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Synchronous and diachronous word-formation

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for students of master's degree syllabus “Russian Philology”. Word-formation and morphemic structure from synchronous and diachronous point of view. Relations between words, their semantics and stylistic nuance in the history of language and today.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Leksiskās semantikas problēmas
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Gaļina Sirica, Slāvu valodniecības katedra, docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programma “Krievu filoloģija” A daļas kurss *MKLV leksikoloģija*

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts maģistra studiju programmas “Krievu valodniecība” maģistrantiem. Kursā tiek pētīti leksiskās semantikas problēmjaudājumi (leksiskas nozīmes dažādās koncepcijas, nozīmju tipoloģija, jautājums par makrokomponentu un mikrokomponentu nozīmi, komponentanalīze, semantisko grupu nodalīšanas problēma, nozīmju realizācijas specifika tekstā u.c.).

Kursa apraksts - plāns:

20 st. –lekcijas, 20 st. – semināri.

1. Vārda definēšanas problēma. Vārda kā leksiskās sistēmas vienības galvenās pazīmes. Atvasināto vārdu leksiskās semantikas problēmas.
2. Leksiskās nozīmes koncepcijas. Nozīmes ekstralingvistiskie un lingvistiskie faktori.
3. Nozīmes makrokomponentu un mikrokomponentu jēdziens. Kognitīvais (denotatīvais) un pragmatiskais komponents kā svarīgākie nozīmes komponenti.
4. Leksiskās nozīmes struktūras aprakstīšanas problēma. Sēmu tipoloģija.
5. Sēmu struktūras hierarhija. Aktualizētās un neaktualizētās sēmas jēdziens.

6. Leksiskās sistēmas specifika. Vārdu apvienošanas leksiski gramatiskais un leksiski semantiskais pamatojums.
7. Leksikas sistēmsemasioloģiskās izpētes principi. Komponentanalīzes izmantošana vārdu semantisko grupu nodalīšanai.
8. Paradigmatiskās, sintagmatiskās un derivācijas attieksmes kā galvenās leksiski semantiskās sistēmas mērvienības. Leksikas paradigmatiskie sakari. Opozīcijas un to veidi.
9. Semantisko grupu nodalīšanas problēma, to veidi. Semantiskā lauka jēdziens.
10. Semantiskā lauka izveide. Semantisko lauku savstarpējā ietekme.
11. Leksiski semantiskās grupas. Tematisko grupu jautājums. Leksiski semantisko grupu struktūrsemantiskās īpatnības.
12. Epidigmatiskās grupas. Polisēmija kā vārda iekšējais semantiskais lauks.
13. Konteksts un tā nozīme nozīmju diferenciacijā. Teksts kā struktūrsemantiska vienība.
14. Asociatīvie sakāri kā leksikas tuvināšanas galvenais līdzeklis tekstā.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Kontroldarbs, eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Виноградов В.В. Русский язык. Грамматическое учение о слове. М., 1986
2. Васильев Л.М. Значение в его отношении к системе языка. Уфа, 1985
3. Васильев Л.М. Современная лингвистическая семантика. М., 1990
4. Колшанский Г.В. Контекстная семантика. М., 1980
5. Котелова Н.З. Значение слова и его сочетаемость. М., 1975
6. Кузнецова Э.В. Лексикология русского языка. М., 1989
7. Стернин И.А. Проблемы анализа структуры значения слова. Воронеж, 1979
8. Телия В.Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц. М., 1988
9. Шмелев Д.Н. Проблемы семантического анализа лексики. М., 1973

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Апресян Ю.Д. Лексическая семантика. Синонимические средства языка. М., 1974.
2. Исследования по семантике. Семантика слова и словосочетания. Уфа, 1984
3. Исследования по семантике. Семантика и функционирование лингвистических единиц. Уфа, 1989
4. Говердовский В.И. История понятия коннотации // Филологические науки. 1979, № 2
5. Кацнельсон С.Д. К понятию типов валентности // Вопросы языкознания, 1987, № 3
6. Левицкий В.В. Типы лексических микросистем и критерий их различия // Филологические науки, 1988, № 5
7. Лексико-семантические связи слов в русском языке. Л., 1983
8. Никитин М.В. Основы лингвистической теории значения. М., 1988
9. Новиков Л.А. Семантика русского языка. М., 1982
10. Падучева Е.В. К структуре семантического поля “восприятие” (на материале глаголов восприятия в русском языке). // Вопросы языкознания, 2001, №4
11. Проблемы лингвистической семантики. М., 1981
12. Семантические классы русских глаголов // Межвузовский сборник научных трудов. Свердловск, 1982
13. Синонимы в системном и текстовом аспекте. Л., 1987

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

1. Апресян Ю.Д. Значение и употребление. // Вопросы языкознания, 2001, №4.
2. Быкова О.И. Этнолингвистические основы исследования коннотации. // Вестник ВГУ, 2003, №1.
3. Шаховский В.И. Значение и эмотивная валентность единиц языка и речи // Вопросы языкознания, 1984, № 8

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistru studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Problems of lexical semantics

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for MA students of Master's study programme “Russian Philology”. The course examines problematic issues of lexical semantics, such as differing conceptions of lexical meaning, typology of meaning,

macro- and micro components of meaning, componential analysis, distinguishing semantic groups, peculiarities of meaning in the text.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Krievu frazeoloģija
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Gaļina Sirica, Slāvu valodniecības katedra, docente,
Jeļena Koroļova, Slāvu valodniecības katedra, asoc. profesore

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programma "Krievu filoloģija" A daļas kurss *MKLV leksikoloģija*

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts maģistra studiju programmas "Krievu filoloģija" maģistrantiem. Kursā apskatīta frazeoloģija kā valodniecības nozare, frazeoloģismu izpētes aspekti, frazeoloģismu semantika, frazeoloģismu klasifikācijas tipi, frazeoloģismu sistēmas sakari un citi jautājumi.

Kursa apraksts – plāns:

20 st. lekcijas, 20 st. semināri

1. Frazeoloģijas priekšmets un uzdevumi. Frazeoloģisms kā izpētes objekts. Frazeoloģijas izveidošanās.
2. Frazeoloģismu definēšanas problēma. Frazeoloģismu ārējās un iekšējās pazīmes, dažādie viedokļi par to kvantitatīvo un kvalitatīvo sastāvu. Frazeoloģismi un citas valodas vienības.
3. Frazeoloģijas apjoms. Frazeoloģija plašākā un šaurākā izpratnē. Dažādie viedokļi par frazeoloģismu komponentu sastāvu.
4. Frazeoloģismu klasifikācijas tipi.
5. Frazeoloģismu semantika. Frazeoloģiskās nozīmes specifika. Frazeoloģisko nozīmju tipi.
6. Monosēmiski un polisēmiski. Frazeoloģismi. Polisēmijas rādītāji.
7. Frazeoloģismu sistēmas sakari. Frazeoloģismu paradigmatiskie un sintagmatiskie sakari. Frazeoloģiskie sinonīmi, to veidi. Frazeoloģiskie antonīmi, to veidi. Frazeoloģiskie homonīmi.
8. Frazeoloģismu stilistiskais raksturojums.
9. Frazeoloģismu struktūras tipi. Frazeoloģismi gramatiskā aspektā.
10. Frazeoloģismu cilme. Mantotie un aizgūtie frazeoloģismi.
11. Frazeogrāfija. Frazeoloģisko vārdnīcu veidi.
12. Krievu un latviešu frazeoloģijas izpēte sastatāmā aspektā.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

2 referāti, 2 kontroldarbi, eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Виноградов В.В. Об основных типах фразеологических единиц в русском языке. // А.А.Шахматов, М., 1977

2. Жуков В.П. Русская фразеология. - М., 1986.
3. Жуков В.П. Семантика фразеологических оборотов. - М., 1978.
4. Ларин Б.А. Очерки по фразеологии. - М.: Просвещение, 1977.
5. Мокиенко В.М. Славянская фразеология. - М., 1980.
6. Молотков А.И. Основы фразеологии русского языка. - Л., 1977.
7. Павловская Л.Г. Русская фразеология в зеркале латышского языка. –Лиепая,1998.
8. Попов Р.Н. Фразеологизмы современного русского языка с архаичными значениями и формами слов.- М.,1978.
9. Шанский Н.М. Фразеология современного русского языка. - М., Высшая школа, 1985.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Арсентьева Е.Ф. Сопоставительный анализ фразеологических единиц.- Казань, 1989.
2. Бирюкова Н.В. Анималистическая фразеология русского языка.- Автореф.дис. Ташкент, 1990.
3. Горо М. Русская фразеология с компонентом названий животного мира в аспекте лингвострановедения. Автореф.дис. М., 1992.
4. Зоривчак Р.П. Передача значений фразеологизмов одного языка средствами другого языка как основная проблема двуязычной лексикографии. Автореф.дис. - Киев, 1977.
5. Маслова В.А. Введение в лингвокультурологию.- М., 1997.
6. Мокиенко В.М. В глубь поговорки. - Санкт-Петербург, 1999.
7. Мокиенко В.М. Образы русской речи. - Л., 1986.
8. Ройзензон Л.И. Русская фразеология. - Самарканд, 1977.
9. Солодухо Э.М. Проблемы фразеологической интернационализации. Казань, 1980.
10. Телия В.Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц. - М.: Наука, 1986.
11. Телия В.Н. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира // Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира / Отв.ред. Б.А.Серебренников, - М.: Наука, 1988.
12. Федоров А.И. Развитие русской фразеологии в конце XVIII – начале XIX в. – Новосибирск, 1979.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

1. Абреимова Г.Н. Явление дефразеологизации в русском языке. //Русский язык: исторические судьбы и современность. МУ, 2004
2. Алефиренко Н.Ф. Фразеологическое значение как феномен лингвокультуры. //Русский язык: исторические судьбы и современность. МУ, 2004
3. Баранов А., Добровольский Д. Идиоматичность и идиомы.// Вопросы языкознания, 1996, №5.
4. Добровольский Д.О. Национально-культурная специфика во фразеологии.// Вопросы языкознания, 1998, №6.
5. Дубровская О.Г. О необходимости создания фразеологического словаря активного типа (к постановке проблемы).// Русское слово в мировой культуре. Русский текст и русский дискурс сегодня. Санкт-Петербург, 2003.
6. Павленко Т. Взаимодействие переносных значений слов и образных фразеологизмов. // Русский язык в школе, 1996, №3
7. Солодуб Ю. Роль словесного комплекса прототипа и реализации возможностей фразеологизма.// Филологические науки, 1996, №1
8. Черданцева Т. Идиоматика и культура.// Русская речь, 1996, №1

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistru studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Russian phraseology

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for MA students of Master’s study programme “Russian Philology”. The course is devoted to phraseology as a branch of linguistics and to the aspects of its study. It considers semantics of a phraseological unit, various classifications of set phrases, systemic relations of phraseological units.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Krievu sarunvaloda
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	5
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Jeļena Koroļova, Slāvu valodniecības katedra, asoc. profesore
Gaļina Sirica, Slāvu valodniecības katedra, docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programmas "Krievu filoloģija" A daļas kursi

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts maģistra studiju programmas "Krievu filoloģija" studējošiem. Sarunvalodas lingvistiskais statuss, attieksme pret literāru valodu un vienkāršrunu. Sarunvalodas īpatnības sakarā ar tās mutisko dabu. Verbālo un neverbālo līdzekļu savstarpēja iedarbība mutiskajā runā. Valodas spēle.

Kursa plāns:

20 lekcijas un 20 semināri

1. Sarunvalodas jēdziens. Sociālais konteksts, kur izmantojas sarunvaloda.
2. Komunikatīvais akts, sarunvalodas žanri.
3. Sarunvaloda un kodificētā valoda – literārās valodas divas formas. Savstarpēja attiecība: sarunvaloda un mutiskā runa.
4. Sarunvalodas īpatnības: neverbālie līdzekļi, leksēmu atkārtošana, vietniekvārdu un partikulu loma.
5. Teikumu īpatnības: informācijas došana ar nelielām porcijām, sižetu līniju paralēla risināšana, vārdu kārtā teikumā.
6. Vārddarināšana sarunvalodā atšķirībā no kodificētās valodas.
7. Salikti teikumi sarunvalodā. Bezsaikļa teikumu dominēšana. Polipredikatīvie izteikumi.
8. Sarunvalodas fonētika: akcenta loma, runas temps, redukcija.
9. Sarunvalodas morfoloģija.
10. Sarunvalodas leksika.
11. Valodas spēle.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

Добровольский Д.О. Метафора разговорной речи. // Словарь. Грамматика. Текст. - Москва. - 1996. - С. 352-367.

Земская Е.А. Русская разговорная речь. - Москва. - 1968.

Земская Е.А. Русская разговорная речь: лингвистический анализ и проблемы обучения. - Москва. - 1987.

Земская Е.А., Китайгородская М.В., Ширяев Е.Н. Русская разговорная речь. Общие вопросы. Словообразование. Синтаксис. - Москва. - 1981.

Земская Е.А., Ширяев Е.Н. Русская разговорная речь: итоги и перспективы исследования // Русистика сегодня. Язык: система и ее функционирование. - Москва. - 1988. - С. 121-152.
Земская Е.А. Письменные жанры неофициальной речи как материал для изучения разговорного языка (наблюдения над порядком слов). // Словарь. Грамматика. Текст. - Москва. - 1996. - С. 368-376.
Лантеева О.А. Русский разговорный синтаксис. - Москва. - 1976.
Русская разговорная речь. - Москва. - 1973.
Русская разговорная речь. Фонетика. Морфология. Лексика. Жест. - Москва. - 1983.
Русская разговорная речь. Тексты. - Москва. - 1978.
Сиротинина О.Б. Современная разговорная речь и ее особенности. - Москва. - 1974.
Шведова Н.Ю. Очерки по синтаксису разговорной речи. - Москва. - 1960.

Literatūra (02-papildliteratūra):

Земская Е.А. Русская разговорная речь // Вопросы языкознания. - 1971, № 5.
www.gramota.ru
www.ruslang.ru

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Žurnāli «Вопросы языкознания», «Русская речь»

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistra studiju programmas „Filoloģija (krievu filoloģija)” C daļa (valodniecība)

Kursa nosaukums angļu valodā:

Russian colloquial speech

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for students of master's degree syllabus "Russian Philology". The state of speech and its connection to literary language. Peculiarities of colloquial speech in phonetics, morphology and syntax.

Piezīmes:

Nosaukums	Kognitīvās lingvistikas pamati
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	6
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Krievu filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Valodniecība

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Gaļina Sirica, Slāvu valodniecības katedra, docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Bakalaura studiju programma “Krievu filoloģija” A daļas kurss *MKLV leksikoloģija*

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts maģistra studiju programmas “Krievu filoloģija” maģistrantiem. Kurss dod priekšstatu par kognitīvās lingvistikas priekšmetu un uzdevumiem, par konceptu kā kognitīvās lingvistikas galveno vienību un tās apgūšanas pieejām.

Kursa apraksts – plāns:

20 st. lekcijas, 20 st. semināri

1. Kognitīvās lingvistikas kā valodniecības nozare, tās veidošanās etapi.
2. Kognitīvās lingvistikas priekšmets un uzdevumi, tās saikne ar citām valodniecības nozarēm.
3. Valodnieciskā pasaules aina un konceptuālā pasaules aina.
4. Konceptuālās metaforas, to apraksta metodika.
5. Salīdzinājums kā konceptualizācijas universālais līdzeklis valodā.
6. Koncepts kā kognitīvās lingvistikas pamatjēdziens. Koncepta izpētes vēstures. Freima jēdziens.
7. Konceptu izpētes skolu un virzienu raksturojums.
8. Koncepta noteikšanas problēma, pieejas tā definēšanā.
9. Koncepta struktūra, izpratne par koncepta struktūru.
10. Konceptu klasifikācija. Bāzes koncepti un atvasinātie koncepti. Izzinošie un mākslinieciskie koncepti. Nacionāli specifiskie koncepti.
11. Konceptu apraksta metodika.
12. Jēdziens par konceptuālo sistēmu. Konceptosfēras dažādā izpratne.
13. Konceptu apraksta leksikogrāfijā.
14. Māksliniecisko konceptu apguves un apraksta metodes.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

2 referāti, kontroldarbs, eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Аскольдов С.А. Концепт и слово. // Русская словесность: От теории словесности к структуре текста. – М., 1997.
2. Бабушкин А. Л. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. — Воронеж, 1996.
3. Баранов А. И., Караулов Ю.Н. Русская политическая метафора (материалы к словарю). — М., 1991.
4. Концептосфера русского языка: константы и динамика изменений.// Русское слово в мировой культуре. Санкт-Петербург, 2003.
5. Корнеева А.Ю. О становлении когнитивной лингвистики как самостоятельной научной дисциплины Русское слово в мировой культуре. – Санкт-Петербург 2003.

6. Маслова В.А. Когнитивная лингвистика. Учебное пособие. Минск, 2004
7. Степанов Ю. С. Константы: Словарь русской культуры. — М., 1997.
8. Чулкина Н.Л. Мир повседневности в языковом сознании русских: лингвокультурологическое описание. М.- 2004.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Лихачев Д.С. Концептосфера русского языка. // Известия РАН, Серия литературы и языка, 1993, №1.
2. Маслова В.А. Поэт и культура: концептосфера Марины Цветаевой. Уч. пособие, М., Наука, 2004
3. Метафора в языке и тексте. — М., 1988.
4. Рузин И.Г. Когнитивные стратегии именования: модусы перцепции (зрение, слух, осязание, обоняние, вкус) и их отражение в языке // Вопросы языкознания. - 1994, № 6.
5. Тэрнер В. Символ и ритуал. — М., 1983.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

1. Воркачев С.Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании. // Филологические науки, 2001, №1.
2. Воркачев С.Г. Концепт счастья: понятийный и образный компоненты.// Известия АН Серия литературы и языка, 2001, № 6.
3. В.Зусман Концепт в системе гуманитарного знания. // Вопросы литературы, 2003, №2.
4. Красных В.В. Русское культурное пространство: концепт «сторона»./ Русское слово в мировой культуре. – Санкт-Петербург, 2003.
5. Лассан Э. Еще раз о значении, концепте и концептосфере. // Русское слово в мировой культуре. – Санкт-Петербург 2003.
6. Маковский М.М, Удивительный мир слов и значений. — М., 1989.

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Maģistru studiju programmas “Filoloģija”(krievu filoloģija)” C daļa (valodniecība).

Kursa nosaukums angļu valodā:

Fundamentals of cognitive linguistics

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for MA students of Master’s study programme “Russian Philology”.
The course gives an idea about the subject matter and aims of cognitive linguistics, about concept as the central unit of cognitive linguistics and approaches to its study.

Piezīmes: